
3 1761 07362122 9

Wyobrazenj a popsánj

Chrámu Swatobarborského

nad potokem Páchem, ginák Wrchlicý,

w k. swob. hornjm městě

Hoře Kuttné,

před časy od Hornjků nesmjrným nákladem mistrně postaweného, k vmjněné wšak weliko=sti nedohnaného.

Pro delšj památku

wydal

Jozef Frantjšek Dewoty,

kanownjk čestný na Wyšehradě w Praze, bi=skupský Notář, spoluaud národnjho Muzeum, a farář Sedlický.

ého

,

tweného,

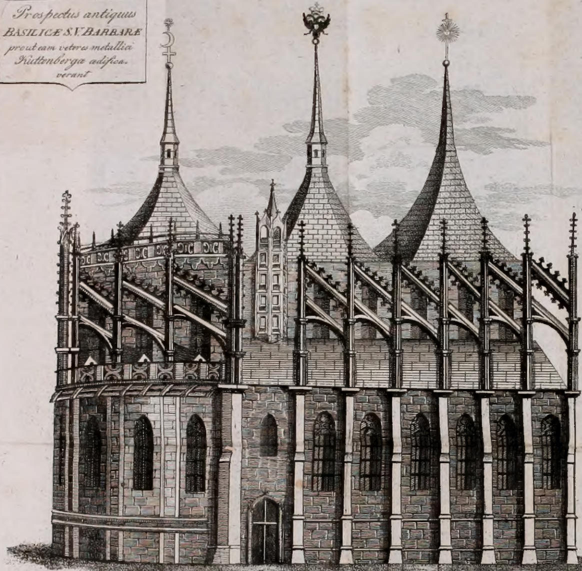
až do ro=
způſobu
wu od

ů ſebral,
wzpo=

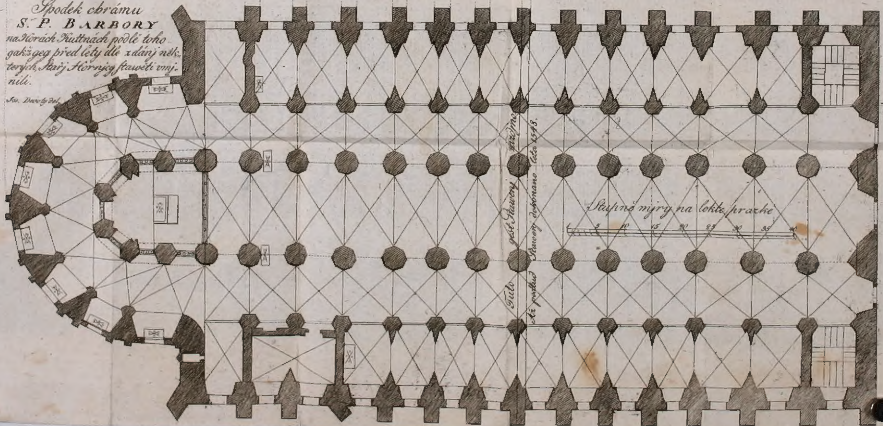
ř, ſpolu=

omplus-

ě.

Prospectus antiquus
BASILICÆ S.V. BARBARÆ
prout eam veteres metallici
Kuttenbergæ ædifica-
verant

F III
Sigillum Majus
Regiæ liberæque Civitatis
Kuttenbergensis

Spodek chrámu
S. P. BARBORY
na Horách Kuttnách podlé toho
gakž geg před lety dle zdánj něk-
terých, Starj Hornjcy stawěti vmj-
nili.
Jos. Dworsky Del.
Tuto gest Stawený
Až posud Stawený dokonano leta 1548.
Stupně mjry na lokte prazke
5 10 15 20 25 30 35

Wyobrazenj a popsánj

Chrámu Swatobarborského

nad potokem Páchem, ginák Wrchlicý,

w králowském swobodném hornjm městě

Hoře Kuttné,

před časy od Hornjků nesmjrným nákladem mistrně postaweného, k vmjněné wssak welikosti nedohnaného.

O geho založenj, nadánj a do onoho stawu vwedenj, gak až do roku 1732 o třech, tlustau mědj přikrytých, a w starožitném způsobu wystawených wěžjch stál; potom pak do nyněgssjho stawu od řiditele řádu Jezuwitského přeginačen byl.

Z znamenitých a hodnowěrných starých pamětj spisowatelů sebral, ostatnj z rukopisů pamětnjch wybral, dwogj rytinau wypodobnil a pro delssj památku

wydal

Jozef Frantissek Dewoty,
kanownjk čestný na Wyssehradě w Praze, bisskupský Notář, spolu-aud národnjho Muzeum, a farář Sedlický.

Nihil tam remotum in litteris est, quin id tamen complusculi sciant. Gellius l. 20. c. 11.

W Praze, 1828.
Wytisstěno w Sollowské kněhtisskárně.
Wedenjm Jana H. Pospjssila.

Olim erant tempora felicia in Bohemia, quibus integra et incorrupta fides in Regno vigebat: Religio Christi super cunctos fulgebat, charitas ubique fervebat, et Veritas et Pietas radios suos undique diffundebat, plusquam in modum sponsae venustissimae virtutum candoribus praepollebat, et pietate et honestate tam augustis, tam ornatis templis Regna reliqua praecellebat. M. Joan. Przibram apud Cochlaeum l. 6. Hist. Huss. A. D. 1430.

Důstogném u,

wysoce včeném u a welebném u

Pánu, Panu

Jozefowi Herzanowi,

swátečnjmu kazateli w Swato-Barborském chrámu,

biskupském u Notáři a řiditeli sskoly hlawnj

králowského swobodného města Hor Kutten,

od S. M. Cýsaře a Krále Františka I.

za zásluhy pro obecenstwo Kuttenské l. 1823. zýskané

čestným penjzem obdarowanému,

z dáwné vpřjmnosti

obětuge

Spisowatel.

Důstogně Welebný, Wysoce Včený Pane!

Přjteli oddáwna mně milý!

Nesčjslné množstwj lidj negen blјzkých a wůkolnjch, ale y wzdáleněgssjch, negen sprostých a neumělých, ale y wznessených a včených, kteřj djlem z pobožnosti, djlem náhodau nebo schwálně, djlem za swau přjčinau slawné a swobodné králowské hornj mincownj město Kuttenské nawsstěwugj, slawný chrám Páně ku počestnosti sw. Panny a Mučedlnice Barbory založený spatřugj, gakožto horliwj wssého, což se w zemi České paměti hodného dálo, milownjcy, welikostj a nádhernostj geho vžasnutj, kdy a od koho založen byl, a kdo to tak mistrné stawenj, a gak brzo wywedl, kdeby ten neymistrněgssj djl geho sauditi se mohl, pilně wyssetřugj, a auplnau toho známost sobě zaopatřiti se wynasnažugj.

W tom bych poněkud poslaužil a wůbec w wědomost vwedl, poněwadž horliwost w následowánj nassjch předků takowých chwalitebných památek w obnowenj při nás welice zacházý, podniknul gsem, tako=

wým způſobem pohnutý, onu ze ſtarých pamětj Kutt=
nohorſkých, pracý Welebného Pana P. Jana Kořjnka
l. 1575 wydaných, wyſſetřenau a rozmnoženau,
wſſelikým zdánjm a důwody rozſſjřenau zpráwu, do
tiſku dáti.

Ač pro ſeſſloſt wěku, mnohé a rozličné roz=
tržitoſti vſtawičné, a gako řjkage bez vmenſſenj trwa=
gjcý wálky takowá známoſt, gakáby ſluſſela, aby
nic zamlčeného nebylo, o založenj, zkáze a opět zwey=
ſſenj y wſſelikých rozepřjch a přjhodách Swatobar=
borſkého chrámu včiniti ſe nemůže, předce na wětſſjm
djle, co ſe z knih zápiſnjch a kronykářůw Čeſkých wy=
nagjti mohlo, bez vmenſſenj, ze wſſj bedliwoſtj k pra=
wému a patrnému poznánj, gakéhoby předkowé naſſi
milj, obzwláſſtě pak kraganowé a Páni hornjcy ná=
boženſtwj byli, a gakby w něm pobožnoſtj (které ſe
wſſudy patrná znamenj ſpatřugj) proſpjwali, pečliwě
tyto wěcy a kratičkau tuto zpráwu gſem zhledal

a w spis tento uwedl, aby odpadlostj od předků swých w pobožnosti zahanbeni gsauce, a to že ne takowé týchž časůw, w kterých gim Pán Bůh žehnal, náboženstwj bylo, patrně poznagjce, stezkám prawým se připogili, a spasenj dussj swých wyhledáwagjce, prawau wjru na sebe přigali, sobě gj wážili, a w lůně cýrkwe wsseobecné zůstáwati a setrwati se snažili, by pak wěčného spasenj dossli.

Dáwný čas gsem to w srdcy swém nesl, Wassj Důstogné Welebnosti tuto maličkost připsati, gegjmž hodnowěrným swědkem a osobným zpytatelem sám býti račjte, a o wzniknutj, rozssjřenj, oslawenj a wesskerých přjhodách téhož nádherného chrámu gistoty gste nabyl; nebo Wám prameny o těch wěcech porozličně smeysslegjcých spisowatelů známé budau.

Z dáwné upřjmnosti a téměř od kwětaucýho wěku Wasseho známosti, obětugi Wám, gakožto neyhodnowěrněgssjmu swědku wssech chrámu swato-

barborſkého ſe týkagjcých vdaloſtj, tuto gedině z vpřjmného aumyſlu a z ohledu, bych po něgaké zná=moſti toho ſtarobylného chrámu tázagjcýmu ſe lidu obnowenau a wyſſetřenau wědomoſt vdělil, kterážby wſſem po nj taužjcým k rozmnoženj cti a ſláwy Božj známěgſſj byla včiněna, podniknutau prácy tjm ſrdeč=ným tauženjm a prosbau, abyſte gi ſkaumal, laſkawě přigal, a mně gakožto Wám od mladoſti ſtále wěrné=ho na delſſj čas w přátelſtwj ſwém zachowal,

Důſtogné Welebnoſti Waſſj

W Sedlicých dne 25. července 1827.

oddaného přjtele.

Dewoty.

Ponawrženj.

Které a gak důležité přjčiny k tomu mne přiwedli, abych ten mistrně stawěný a nádherně wyhnaný chrám, w kterémž slowo Božj nábožnému lidu křesťanskému až posud neunawenau snažnostj se wždy hlásá, a služby Božj se horliwě konagj, od geho počátku a mistrowského stawěnj dle staré vdalosti z rozličných letopisů a listů dáwných mužů a spisowatelů kronyk shledaných wypsal, tjm málem milým wlastencům, kteřj takowých nemagj, poslaužiti mohl, a pro obecenstwo tiskem wydal, widj mi se za potřebné, abych hned s počátku něco střjdmě o tom podotkl.

Nebo negsau mi neznámj postrannj a neprawj saudowé mnohých lidj, kteřjž na ginau stranu wssecko wykládagj, nežli bylo mjněno, a ničehož za dobré a hodné nesaudj, cožby od nich samých nepossło; ačkoli ani w mé, ani w žádného smrtedlného člowěka mocy nenj, takowým, třeba w neylepssjch wěcech vsta zacpati, mnohem pak méně k vpřjmnému aumyslu ge přiwesti. Gestližeť lepssj a slawněgssj trpěti musyli, anižgá se gim bez pochyby newyhnu; ale gednoho každého, y mne w předsewzetj tomto dobré wědomj těssj; protož gen tjm se vpokogugi, a z dobrého mjněnj starobylnosti popisowati, gak mně můg auřad pastýřský dowolj, na delssj čas neopominu.

Spisowatel.

Tempore ac labore exculta veritas historica elucescit, praesertim si commodus aliquis adjutor accedat. *Clemens Alexand. l. I. Strom.*

§. 1.

Pěkná, hned při založenj Hor, ſwaté Panny Barbory až poſud trwagjcý památka.

Gak ſtřjbrné hory Kuttenſké od Antonjna, Sedleckého řeholnjka, r. 1237 wynalezeny byly, a o gegich bohatſtwj powěſt ſe roznesla, y hned netoliko ze wſſech země Čeſké kragůw, ale y z okolnjch, ba y zdalekých kragin weliké množſtwj lidu ſe zběhlo.*) Ti pak lidé, tak hlučně k horám těm ſe ſcházegjcý, dřewěné koſteljky a kaplice na přjhodných mjſtech ſobě ſtawěli,

*) Kuttna urbs magna in Bohemia veterae authoritatis, civitatis Pragensis jure donata, olim argenti fodinis dives; virgatum ibi et vitis instar conformatum argentum quidam P. Antonius vir religiosus coenobii Sedlecensis Wenceslao II. regnante casu fortuito anno 1237 reperit, suoque capitio locum signavit, unde Kapihora Bohemis primum, deinde Germano idiomate Kuttenbergaea civitas est appellata. Zach. Theob. in arcanis naturae Sect. 2. Michow. hist. Polon. l. 4. c. I.

w nichžby Bohu swému slaužiti, a kněžj cýrkewnjmi swátostmi gim posluhowati mohli. Proč ale raděgi kamenné kostelјky a kaplice hned s počátku nestawěli, slawná kapitola Pražská w gednom listu l. 1324 tuto přjčinu podala: že pro negistau trwanliwost těch hor, lidská obydlj též negistá byla, a bylo se obáwati, aby, kdyby se střjbro přjliš brzo wysekalo, gakž na mnohých giných českých horách se přihodilo, ty kosteljky a kaplice pusté nezůstaly.

Po letech pak, když rozumnj hornjcy z položenj skal a protaženj střjbrných pramenů po dobrých hodinách z hornjho kompaktu porozuměli, že ty hory několik set let trwati budau, tu do předěláwánj těch kosteljků a kaplic se dali, a z dřewěnných kamenné, z njzkých wysoké, a z některých těsněgssjch mnohem prostranněgssj udělali.

Mezy těmi kapličkami byla gedna sw. Panny a Mučedlnice Barbory, na tomž kopcy, kde nynj ten nákladně wyzdwižený chrám stogj, postawena, do kteréžto hawjři se scházýwali a té sw. Panně, aby bez sw. zpowědi a přewelebné swátosti oltářnj přigjmánj w swém nebezpečném w podzemnjch hlubinách djle a obchodu od smrti zachwáceni nebyli, welmi pilně a nábožně se poraučjwali. Wytrwala ta kaplička několik kop let, aniž byla při stawěnj nowého welkého chrámu zbořena, nýbrž w tom mjstě před welkým oltářem zanechána. Až potomně, když giž přjliš scházela, pádem hrozyla a nowý kostel wjce hyzdila než okrasslowala, z poručenj wrchnosti gest rozbořena.

Dokawád ten welebný chrám w powstánj byl, žádný proti tomu stawenj nic neřjkal, ani farář Maljnský, pod gehožto práwo kosteljkowé Kuttenssťj gakožto filiálnj patřili, kteréhož se hornjcy nehrubě pta=

li, proto že gakáſy newole z ſtrany pohřbu mezy ni=
mi wznikla, magjce na tom doſti, že ſe do toho ſtawěnj
s powolenjm faráře Pněwického *) (w gehožto meze
to mjſto ſe počjtalo) a s ſchwálenjm kapitoly Praž=
ſké wložili. Když pak po doſti mnohých letech zdi až
k prwnjm řimſám w kůru wyhnali, kapličky gen wů=
kol welikého oltáře zaklenuli, obmýtli, wydynchowali,
wybjlili, w nich oltáře nákladné ſtawěli, fundacý a ka=
plany při nich nařjzowali: tu počal farář Maljnſký
proti tomu ſe zaſazowati, a že ſe geho práwu náſylj
činj, namjtati. Hornjcy pak s Pněwickým farářem k
ſaudu arcybiſkupſtwj Pražſkého ſe vtekſſe hodnými
ſwědky a podſtatnými důwody dokazowali, žeby to
ſtawenj z Maljnſké oſady wen leželo. Že pak Ma=
ljnſký farář znamenal, že k ſtraně hornjkůw rozſudek
padne, k ſtolicy apoſſtolſké odolánj wzal. Hornjcy
poſly ſwé s doktorem obogjch práw do Řjma wypra=
wiwſſe poručili, aby žádných nákladů pro miloſt ſw.
Panny Barbory nelitowali. Papež Řjmſký Boni=
facius IX. Bulu wydal, w njžto koſtel ſw. Panny
Barbory z práwa (pokudž gaké měl) faráře Maljn=
ſkého wyſadil a faráři Pněwickému ge podal. Nadto
w tomž chrámě křtjti a při něm zemřelých těla po=
hřebowati dowolil. W giné pak l. 1403 dne 16.
máge wydané opět wſſecko to, co giž předeſſle byl
nařjdil, negen opakowal, ale také to připogil, aby w
též kapli hornjcy ſe zpowjdati a k ſtolu Páně přiſtu=
powati mohli.

*) Pněwice neboližto Pňow, býwalo někdy měſtečko, ne=
bo gakž ginj chtěgj, gen weſnice blјž hory Kuttny nad
Potokem Páchem neb Wrchlicý, tu kde prwé koſtel ſwa=
tých Michala a Wáclawa na ſamotě ſtál.

§. 2.

K sw. Panně Barboře w důležitých smrti potřebách autočisstě.

Gistá mezy katoljky wěc a včenj gest, že Bůh rozličným Swatým rozličné milosti vdělil, aby lidem pod ochranu gegich se vtjkagjcým, nikoli swau wlastnj, ale od Boha propůgčenau mocý přispjwali a gim z těžkostj pomáhali.

Wssem křesťanům od mnoha množstwj set let známo gest, že sw. Panna Barbora ctitelům swým z obzwlásstnjho božského obdarowánj nedáwá z tohoto swěta bjdného wykročiti, lečby prwé skrze swaté pokánj a přigjmánj welebné swátosti oltářnj k ssťastnému skončenj žiwota swého se přihotowili. O čemž stařj hornjcy wěděwsse, k té Patronce se vtjkáwali, a do gegjho kosteljka (dokud welikého nebylo) chodjwali, snažně gi prosýce, aby wisuté skály, přjčnj trámy a stropy w skalách swau wěžj podporowala, dolnj gedowaté páry a smrady plásstěm swým odháněla, w nebezpečném lezenj po řebřjcých, od zlých wlhkostj sežraných, mocnau swau rukau zdržowala, a kdyby gim kaháncowé náhodau pohasli, tau lampau, kterau w ruce gako maudrá Panna nese, poswjtila, tak aby od náhlé smrti dřjwe zachwáceni nebyli, lečby poslednjmi swátostmi dusse zaopatřili. W kterézto prosbě nebyli zagisté oslyssáni. Nebo za starých let málo kdy bylo slysseti, aby který hawjř k hrubé sskodě byl přissel. Vwaliloli pak se na kterého z Božjho dopusstěnj gaké nesstěstj, předce tak dlauho wytrwal, až se s Pánem Bohem skrze swatau zpowěd smjřil a pokrmem andělským na cestu wěčnosti posylnil. Pokudž wssak předce někdo bez takowého zaopatřenj ze swěta

sessel, gisté bylo znamenj, že sw. Pannu Barboru w vctiwosti nemjwal.

Přjklad podiwné ochrany letitá rozpráwka o třech hawjřjch, na kaňku Rowenském nenadále zasutých, vdáwá, že nebylo gim gináče, leč gen božskau pomocý možná wen wylezti, kteřjžto gako ctitelowé sw. Panny Barbory při žiwotech zachowáni, a z těch podzemských hlubin wywedeni byli, když sobě proti západu slunce skálu přjmo před sebau prosekali, a cokoli gj za několik hodin nasekali, to za sebe házeli a sypali, a hořegssjm Páchem (potokem Wrchlicý) proti kapli swé milé sw. Panny Barbory na den se prorazyli, kterážto djra a wchod, kudy wylezli, se wždy vkazowala, a tento prawdiwý přjběh list na peržaméně psaný a několika pečetmi stwrzený wyswědčowal; kteréž swědectwj w Swegdské rozbrogi a snad když Hora Kuttná l. 1643 zdrancowána byla, s mnohými ginými pamětmi k zmařenj přissło.

§. 3.

Wssech téměř hornjkůw při té kapličce pohřebowánj.

Gak mile hornjkům od stolice apoštolské dowoleno bylo těla mrtwých při kapli swatobarborské pochowáwati, nelze wyprawiti, gaká chuť wssecky napadla, tu a ne ginde weřegného wzkřjssenj očekáwati. Málo kdo chtěl v giného chrámu swé kosti složiti. Z čehož mezy farářem Maljnským (gakožto horničnéch kostelů, krom swatobarborského, spráwcem) a hornjky opět nowá půtka powstala. Maljnský farář práwa swého, a to slussně hágil, a aby se gedenkaždý we swé osadě pochowáwal, nastupowal. Naproti tomu hornjcy

láſkau k ſwé milé ſwaté Panně Barboře podpálenj, chtě=li tu ſpáti, kde w modlitbách bdjwali. Takowé mezy paſtýřem a owcemi rozdwogenj mnohým okolnjm ſe neljbilo, pročež tak dlauho s obogj ſtranau gednali, až ge k tomu naklonili, že giſtého ſmlauwce a proſtřednjka k přátelſkému porownánj zwolili, kterýžby mezy nimi o wſſecko, w čem ſe tak rozcházeli, weypowěd včinil, při njž také pod giſtau pokutau, kterau ſobě vložili, že chtěgj ſtáti, zaſljbili. Vznán byl k tomu vbrmanſtwj Kunrád, wolený biſkup Holomaucký, před několika léty neywyšſſj krále Čeſkého mincmiſtr, gak hornjkům tak faráři Maljnſkému dobře známý, kterýžto po bedliwém wſſech wěcý vwáženj l. 1410 dne 16. dubna w ſtarém měſtě Pražſkém w kláſſteře ſw. Jakuba welebných Paterů Frantiſſkánů v přjtomnoſti mnohých gak duchownjho, tak ſwětſkého ſtawu Panůw a krále Wáclawa dworanůw, takowau weypowěd včinil, že obogj ſtrana na nj přeſtala, a dáwno žádaný pokog w Hoře Kuttné naſtal. Mezy ginými té ſmlauwy články, co ſe pohřbu dotýče, byl tento: aby žádný obywatel Kuttenſký, pod ſpráwu Maljnſkého faráře patřjcý při nowém, totiž ſw. Panny Barbory koſtele, nebyl pochowán, lečby zgewně a pořádně při něm ſobě pohřeb wywolil, a kdoby tak včinil, aby při tomž koſtele pohřben býti mohl. Wſſak aby žádný z kněžj ſwatobarborſkých aneb kdo giný žádného na to nenamlauwal; naproti pak tomu aby žádný z kněžj k práwu faráře Maljnſkého náležegjcých, aneb kdo giný od toho aumyſlu neodwracowal. Smlauwa ta nacházý ſe w hyſtoryi kláſſtera Sedleckého od kněze Euſtachia Kapihorſkého na ſtr. 53 takto ſepſána, ač do té knihy o 69 let pozděgi položena býti ſe prawj.

Porownánj přátelské

mezy opatem a konwentem Sedleckým a farářem Maljnským z gedné, a farářem Pňowským z strany druhé, včiněné od Konráda woleného biskupa Holomauckého, gakožto nařjzeného k té rozepři komisaře, k přjčině kostela sw. Panny Barbory, Těla Božjho a bratrstwa Těla Páně.

We Gméno Páně Amen.

My Kunrád, z Božj milosti wolený biskup kostela Holomauckého, mocný smlůwce, vbrman a prostřednjk. Gakož gsau na nás nábožnj Mužj a Páni, opat a celý konwent klásstera Sedleckého, bljž Hor Kutten ležjcyho, a Pan Kunrád, hlawnjho kostela Maljnského správce s strany gedné, a ctihodný muž Pan Linhart, farář kostela w Pňowě, a správce w nowé kapli Těla Božjho za zdmi Hor Kutten, a prozřetedlnj Mužj bratřj, aneb bratrstwo téhož nowého kostela neb kaple s strany druhé, složili a wložili, o čemž in Instrumento Compromissi rukau Mikulásse, někdy Dilbisse z Prachowic, Litomisslského biskupstwj kněze, et auctoritate Imperiali Publici Notarii, o tom včiněném ssjřegi se nacházý a spatřuge.

A protož k stálé a trwanliwé žádosti Panůw Kunráda Maljnského a Linharta Pňowského, farářůw před nás předstaupených, we Gménu Páně, a mocý tohoto listu wyhlassugeme, nařjzugeme a oznamugeme:

A. neyprwé wyhlassugeme, nařjzugeme a oznamugeme, že každý obogjho pohlawj křesťan z osady fary Maljnské, ginák Hor Kutten, když k letům rozumným a rozwážliwým přigde, neyméně gednau w roce z hřjchůw swých swému wlastnjmu kněžy a při swé wlastnj faře, totižto Maljnské aneb Hor Kutten se wyznati a zpowjdati, a vložené sobě za hřjchy pokánj

wſſj mocý a ſylau ſwau wykonati powinen bude, gakož y welebnau oltářnj ſwátoſt též neyméně gednau w roce přigjmati.

K tomu wſſickni kněžj nowé kaple, a gedenkaždý obzwláſſtně nemagj a náležeti gim nebude na Horách Kuttných, aneb w Jurisdikcý fary Maljnſké koſtelůw nawſſtěwowati, k nemocným přicházeti a gim ſwátoſtmi poſluhowati, bez obzwláſſtnjho dowolenj faráře na týchž Horách Kuttných zůſtáwagjcýho, aneb bez obzwláſſtnjho a zgewného dowolenj toho, kdo plnomocenſtwjm a práwem w tom dowolowati má. Zaſe žádný z obce fary Maljnſké, aneb far Hor Kutten, pochowáwati ſe nemá při nowém koſtele, lečby zgewně a pořádně pohřeb ſobě při něm wywolil.

Opět kdokoliw zgewně, gakž oznámeno geſt, pohřeb ſobě při nowém koſtele wywolil, ano y gegich dcery y ſynowé geſſtě nedoroſtlj, aneb pod mocý obogjch rodičůw, matky totižto a otce, aneb gednoho z nich zůſtáwagjcý, gako y z poddanoſti geſſtě nepropuſſtěnj, může a mohau při tomž nowém koſtele pohřbeni býti. Mohau také y wſſickni křeſtané, aneb kdokoliw z nich, kněžj a žákůw nowého koſtela požádati, aby po ſmrti od nich s proceſſý, zpěwy, aneb bez zpěwů wyprowázeni byli; wſſak tak, aby farář na Horách Kuttných w práwě ſwém obyčegném zlehčen nebyl, ale raděgi aby wedlé chwalitebných a poſawád trwagjcých obyčegůw práwo geho celé a nepoſſkwrněné zůſtáwalo.

Item, kdyby kdo k wyprowázenj těla mrtwého chtěl mjti kněžj a žákowſtwo obogjho koſtela, nowého totižto a ſtarého, při gedné proceſſý, takowj nemagj žádnému, když ſe gim toliko náležitá náhrada včinj, odepřjni býti.

Item, kněží nowého kostela, a kteříkoliw giní wespolek y každý zwlášť, nemagí žádného k smrti pracugícýho, w obmezení fary Malínské zůstáwagícýho, nižádným wymyšleným způsobem k tomu nabízeti, aby při nowém kostele místo k pohřbu sobě wywolil, aneb wywolené změnil, aneb něco poručil z příčiny smrti, aneb kšaftu, gako každodenní mše aneb něco giného, gakýmkoliw gménem to nazwáno býti může.

Item, zase naproti tomu wšickni, y každý, zwlášť swrchu gmenowané fary Malínské, aneb kostelůw gí připogených kněží, žádného nemagí odwraceti a odwozowati od swobodného pohřbu wywolení, aneb dobrowolného kšaftu činění, kterýmby se koliw místům a osobám, geho dobré a swobodné wůli líbilo.

Item, obogí strana, tak dobře nowého kostela, gako farního w Malíně y s kostely k němu přináležegícými, kazatelowé slowo Boží a kázaní k lidem činícý magí a powinni gsau každého wětší slawnosti dne swátečního swých napomínati a k tomu westi, že podlé práwa každý při swé faře zůstáwati, aneb aspoň slowo Boží ginde wyslyšíc, do swé fary se nawrátiti, faráři swému práwo powinnowané wyplniti, a tu poslušně wůli a poručení biskupa swého wyslechati powinen gest.

Item, gestližeby kdo z bratrstwa nowého kostela žádal míti žakowstwo k zpíwání žaltáře při pohřbu, pod farau Malínskau, aneb kostelích k Jurisdikcý a obmezení gegí přináležegících zůstáwagícý, to aby z škol wyšších nazwaných, a ne odginud wzýti a požádati mohl, kolikrátby koliw potřeba byla. Gestližeby pak kdo chtěl, aby žácy nowého kostela žaltář zpíwali při pohřbu, budau to mocy swobodně učiniti, wšak

toliko w nowém kostele aneb w swém obmezenj, kolikrátkoli toho potřeba vkazowati bude.

Item, aby ruce almužny činiti chtěgjcý nigakž zawřeny a sewřeny nebyly, dowoluge se žákowstwu nowého kostela choditi recordatum do domů obywatelůw Hor Kutten s zpjwánjm w gednom neb dwogjm kůru. Mládež pak a maličtj mohau také swobodně po domech choditi mendicatum, kdykoliw gim toho potřeba vkazowati bude.

Item, kněžj nowého kostela nemagj wjce na sstědrý den, nowé léto a tři krále po domjch obywatelůw Hor Kutten, wen z obmezenj swého na koledu choditi. Gako ani kněžj fary Maljnské a kostelůw k nj náležegjcých choditi mocy budau na koledu po domjch k obmezenj swému nepřjslussegjcých, sskodu a křiwdu druhé straně činjce.

Item, w kamenném lomu, aneb gak se obyčegně gmenuge, stánprochu, a po skaljch k klássteru Sedleckému náležegjcých, a na poljch, ke dworu na senné vlicy, před kaufjmskau bránau, plným práwem k klássteru náležegjcýmu, přjslussegjcých, dělnjcy a zednjcy nowého kostela mohau swobodně wsseligaké kamenj k wystawenj téhož chrámu a wěcý k němu přináležegjcých, gak mnoho potřebugj, aneb potřebowati budau, lámati, kopati, tesati, aneb gakýmkoliw způsobem (na swůg wssak náklad) wybjrati a odwážeti, welký y malý, k tesánj aneb k gakémukoliw formowánj, a to až do wystawenj kostela.

Gestližeby se pak přihodilo, žeby skrze to na potomnj a budaucý časy kamenj lámánj a kopánj takowá gmenowaného dworu rolj k zkáze přicházela, aneb w gakýmkoliw sskodám se přibližowala, tedy bratřj kostela nowého wedlé vsauzenj a rozsauzenj čtyř maudrých,

opatrných a dobrého swědomj mužůw powinni budau držitelům téhož dworu včiněné ſſkody nahražowati; ti pak ſaudcowé z obogj ſtrany woleni býti magj.

Item, pro wětſſj vctiwoſt a počeſtnoſt welebné ſwátoſti ten den památky Božjho Těla, totižto, we čtwrtek mezy oktáwem ſwaté nerozdjlné Trogice, farář nowého koſtela s ſwými kněžmi, a náležitau proceſſý powinen bude welebnau oltářnj ſwátoſt co neyhlučněgi a neyſlawněgi do koſtela Wyſokého od ſtarodáwna nazwaného přináſſeti, a tu poctiwě Božj drahé Tělo na oltář poſtawjc, s farářem koſtela Wyſokého a kněžmi geho ſe ſpogiti, a po vlicech Hor Kutten s náležitau vctiwoſtj choditi. A když dwakrát vlice Hor Kutten, podlé obyčege, progdau, tedy ſe zas do koſtela Wyſokého nawrátj, a tu farář nowého koſtela wezma monſſtrancý ſwau, s kněžjmi ſwými a žákowſtwem do koſtela gi zaſe doneſe.

W neděli pak mezy oktáwem Těla Božjho přicházegjcý, farář koſtela Maljnſkého gakožto ſpráwce koſtelůw na Horách Kuttných, připogiw ſobě kněžj a žákowſtwo ſwé, ſlawně a vctiwě do nowého koſtela s proceſſý ſe wyprawj, a odtud přigma k ſobě faráře koſtela nowého a kněžj geho, s ſlawnau proceſſý po vlicech wſſeho měſta choditi bude.

Po wykonané pak proceſſý a nawrácenj ſe do koſtela nowého, wezma monſſtrancý, na mjſta Processionis s náležitau vctiwoſtj gi doneſe.

Než w oktáw Těla Božjho, geſtli že obogj, wedlé předřečeného řádu, wykonána bude, farář koſtela nowého bude mocy s ſwými (geſtli mu ſe wſſak ljbiti bude) po měſtě s proceſſý choditi, zachowáwage we wſſem předpowěděný způſob. Geſtli mu ſe pak ljbiti nebude, tedy každý farář w oſadě neb obmezenj ſwém

takowau processý wykonáwati mocy bude, z nowého totižto kostela, wen z města a z Wysokého w městě, gak se gim lépěgi a užitečněgi zdáti bude. Processý pak sw. Marka a křjžowau nechť wedlé swého dobrého zdánj a gak se na tom snesau, wykonáwagj ꝛc.

Na takowau processý z mnoha mil lidé a u welkém počtu každoročně se scházýwali, a pobožnost swau wedlé obyčege křesťanského skraussenýn a upěnliwým srdcem wykonáwali.

Po wyhlássenj té smlauwy u Hory newypravitedlná radost mezy hornjky powstala. Protož mnozý, ač ne wssickni, u swé milé swaté Panny Barbory pohřby sobě wolili, a dawsse Maljnskému faráři porcy kanonyckau (t. g. coby mu od funusu přináleželo) dussi y tělo swé té nebeské milence po Bohu poraučeli.

Býwalo za starých let na sta a téměř na tisýce gak w kostele tak na swatobarborském hřbitowě hrobowých kamenů widěti, genžto swědectwj wssem wydáwaly, gak mnoho tu těch swatopanenských miláčků a milownic odpočjwá.

§. 4.

Hlučné k službám Božjm do kaple sw. Panny Barbory scházenj se.

Nadřečený biskup Holomaucký Kunrád k předpowěděné smlauwě tento článek také položil: aby geden každý z hornjků Kuttenských, pod práwo Maljnského faráře patřjcý (nebo co bljž swatobarborského kostela bydlelo, to faráři Pněwickému dle těž smlauwy přináleželo) a dospělého rozumu užjwagjcý, neyméně gednau w roce při swé faře se zpowjdal, a welebnau swátost oltářnj přigjmal. Z čehož znáti se dáwá, že

před tjm, než ta smlauwa se wykonala, wssickni téměř k stolu Páně a Krystowě kaupeli, do chrámu sw. Panny Barbory běhali, nad swým pak farářem příliš hrubě se zapomjnali.

Týž nadřečený biskup Holomaucký Kunrád byw giž Pražským arcybiskupem, a vslyssaw, gaké množstwj lidu k službám Božjm, zwlásstě k slyssenj slowa Božjho k swaté Panně Barboře se scházý, l. 1414 dne 19. ledna listem na pergaméně psaným každému, genžby z hřjchů swých prwé rozhřessenj obdržel, a slowo Božj od začátku až do konce s bedliwostj poslauchal, čtyřidcetidennjch odpustků milostiwě vdělil, a přjčinu toho doložil: aby prey oni, kteřj do toho kostela před tjm pilně na kázanj chodjwali, w tak spasytedlném předsewzetj vtwrzeni, ginj pak k pilněgssjmu do toho chrámu chozenj a k bedliwému prawdy Páně slyssenj powzbuzeni byli. To obdarowánj celau téměř Horu do toho chrámu potáhlo, tak že w něm welká tlačenice býwala; nebo gesstě tak dalece stawenj nebylo prodlauženo, a kruchet ze wssech stran se nedostáwalo.

Druhá přjčina, která Hory Kuttenské obywately k sw. Panně Barboře wnadila, bylo bratrstwo Těla Božjho, gehožto bratřj z Čechu (Fratres de Czecha) se nazýwali, a to proto, že ti, genž ge začali, na Čechu bydleli. To bratrstwo okolo l. 1380 při té kapli wyzdwižené, pobožnosti rozličné ke cti a chwále Božj, a swých bližnjch wzdělánj vwádělo, na kteréžto když se ginj hornjcy djwali, wnitřnj wraucnostj pohnutj, mnozý k němu se přiwinowali, mnozý ginj k wůli tomu tam chodili, a tak chrám tjsnili. Přistaupilo také tomu chrámu nemálo z toho wážnosti, že hornjcy na Bonifaciowi papeži l. 1401 bulu na odpustky wyžá=

dali, w njžto swatý Otec takto mluwj: Že ponjženými prosbami swých milých synů, měšťanů a obywatelů, y wšj obce města Hory Kuttny (kdežto weliké množstwj lidu, gak w doljch střjbrných, tak w giných rozličných a potřebných pracech dennjho času stále pracuge) nakloněný, apoštolskau mocý dowoluge, aby w kostele Těla Božjho (totiž sw. Panny Barbory, neb pod těma dwěma tytuly byl založen, ač obyčegně swatobarborský toliko se gmenuge) w tomž městě řádem duchownjm založeném a wystaweném, welebná swátost na wětšjm oltáři téhož kostela w nádobě (monstrancy) swětlé, přjslušné a přjhodné, každého týhodne od nešporu střednjho až do nešporu čtwrtečnjho swobodně mohla býti wystawena, tak aby každý, kdoby chtěl, takowau swátost mohl widěti, nadto pak, že wšem práwě kagjcým a ze swých hřjchů se zpowjdagjcým, kteřjby w tom čase předřečenau swátost pobožně nawštjwili, odpustků za pokánj gim vložené milostiwě vděluge. Tohoto duchownjho pokladu welice sobě hornjcy wážili, proto že těch let sobě mnoho na něm zakládali. *)

---

*) Bilejovius sacerdos Hussiticus, qui se in hac Ecclesia beneficium, ut vocant, multis annis habuisse scribit: probare contendit, S. S. Corporis Christi honori primitus hanc Ecclesiam conditam et fundatam esse, etsi prius in eodem loco Sacellum S. Barbarae steterit; olim quolibet die Mercurii sub Vesperis, exponi solitum Venerabile Sacramentum, et expositum usque ad alteras diei Jovis Vesperas perseverasse; et qui ad venerationem et adorationem S. S. Eucharistiae eam Ecclesiam inviserent, Bonifacium ejus nominis IX. Rom. Pontif. indulgentias tribuisse, ac ei, qui Ecclesiam sacris procuraret, Decani titulum dedisse; recitat ipsas Bonifacii litteras Civibus et Incolis Cuttnensibus inscriptas, quas etiam author ipse patria lingua typis olim impressas, in manibus habet.

§. 5.
Nadánj kostela Swatobarborského.

Ač se nemůže wlastně wěděti, gak bohatě starj hornjcy swé kostely nadali, poněwadž za času sekty Husytské wssecka wěna kostelům gsau odňata; nicméně z toho samého, co se l. 1324 zběhlo, můžeme se dosti mnoho dowtjpiti.

Toho předřečeného léta welebný muž a mistr Woldřich, kostela Pražského kanownjk a sskolastik, k tomu z powolenj stolice apoßtolské kostela Maljnského zpráwce (Maljn tehdáž hlučné bylo městečko, mnozý geg městem nazýwali, ač po letech, totiž l. 1413 od nezbedných hawjřů pro lussky bylo wypáleno) wida, že se může z samých fary Maljnské důchodů poctiwě wyžiwiti, s wědomjm slawné kapituli hradu Pražského wssecky užitky, které gemu z Kuttnohorských kostelů gakožto filiálnjch pocházely, k sspitálu klásstera Sedleckého obrátil, a opatu téhož klásstera postaupil, s tau wssak znamenitau weymjnkau, aby on opat byl powinen předně wssecko kněžstwo cyrkewnjmi službami hornjkům posluhugjcý, gakož y ty kostely z těch důchodů přináležegjcými potřebami zaopatřiti, potom pak teprw ostatnj užitky k sspitálu obraceti. Kte=

Porro turricula sacra, in qua sub Panis candidi specie Christi S. S. corpus prescriptis diebus monstrabatur et adorabatur (Monstrantiam appellant rituales Ecclesiae libri) decem supra centum libras argenti ponderasse, testis est ocularis et religiosus vir Simeon Eustachius domo Cuttnensis, ob eamque causam nisi a pluribus Sacerdotibus, iisque valentissimis quibusdam machinis insuper adhibitis (quibus onus divideretur in plures) monstrantia illa, loco moveri non poterat. **Kapihorsky in Hist. Sid. F. 99.**

režto Woldřichowo postaupenj netoliko kapitola Pražská, ale y sám Kljment toho gména VI. papež Ržjmský na žádost opata Sedleckého a Jana Českého krále, též Karla geho syna, té doby markraběte Morawského, a Blanky, téhož markraběte manželky, wážnau a wzácnau přjmluwu, schwálili a potwrdili. Z čehož se gedenkaždý snadno dowtjpiti může, že Kuttenské kostely sspatných důchodů mjti nemusely, poněwadž z nich netoliko gegich kněžstwo náležitě se wychowáwalo, kostelowé w celosti zdržowali, wssecky potřeby k nim dodáwali, ale také na chowánj chudých a nemocných w sspitálu Sedleckém bydljcých nemalé vžitky wycházely, sycebý se do Řjma byli nevtjkali, a mnohem méně krále Jana a geho syna s manželkau z strany přjmluwy nezaneprazdňowali.

To odewzdánj kostelůw a kapel na Horách Kuttných k klássteru Sedleckému kněz Symeon Eustach Kapihorský w swé hystorgi o Sedlicých obssjrně wypsané na strance 23. takto zanechal: Z Božj milosti Hynek Probosst, Wogslaw děkan, Tomáš arcyděkan rc. a wssecka kapitola hradu Pražského, toho času mocý aposstolskau práwa biskupského zhosstěného welebného w Krystu Otce a Pána, Pana Jana arcybisskupa Pražského, plnomocenstwj tam spiritualium quam temporalium w městech Pražských gako y po wssem biskupstwj magjcý, wssem na budaucý a wěčné časy. Z kořene lásky a ssetrnosti, winsse a žádosti wypučené, tau měrau a způsobem slussj připustiti, gakau zapálenj láskau a sslechetnostj ozdobenj nalezeni býti máme.

Že pak welebný muž a mistr Woldřich předgmenowaného kostela hradu Pražského sskolasticus, a s powolenjm stolice aposstolské zpráwce kostela Maljnské=

ho, arcybiſkupſtwj Prazſkého, z vpřjmnoſti a weliké náchylnoſti před nás přednesl, že poněwadž giž dáwno, za žiwobytj geſſtě Jana faráře Maljnſkého a předka ſwého, na mjſtě, kteréž ſe nynj obecně Hora Kuttná gmenuge, na ğruntech w Jurisdikcy a obmezenj téhož faráře Maljnſkého hory ſtřjbrné nalezeny byly, pro weliké množſtwj lidj na to giſté mjſto z rozličných mjſt přicházegjcy potřeba byla, k přiſluhowánj ſwátoſtmi cyrkewnjmi a ſlužeb Božjch wykonáwánj dřewěné koſteljky a kaplice wyzdwihowati. Z kterýchžto důchodůw ani na tom hor ſtřjbrných mjſtě, aneb ginde, kdežby pro negiſtau trwanliwoſt ſtřjbrných hor též obydlj lidſká negiſtá byla, tak pogednau giſté ſlužby Božj nařjzeny, gako y pro zlehčenj kláſſtera Sedleckého, bljž hor gmenowaných ležjcyho, rozſſjřeny býti nemohly. Z čehož ſe děge a dálo (což lito ſlyſſeti), že wycházegjcy z předgmenowaných koſteljkůw vžitkowé, ne na potřebné, a Bohu milé, ale ſnad odporné a nechwalitebné ſkutky ſe obracy, a poſawád obraceli. To tedy ſwrchu dotčený miſtr Woldřich quoad praeterita na ſwědomj ſwém těžce ſnáſſege, et quoad futura ſwému a potomkůw ſwých ſwědomj dobře poraditi chtěge, ponjženě a pokorně nás požádal, aby z ſwého dobrého (kteréž y hned hotowé a ſpěſſné vkázal) zaljbenj a rozſauzenj, důchody a vžitky, kteřjby koliw nynj y na čaſy budaucy giž z čaſto gmenowaných koſteljkůw wycházely, připogeny byly nynj y budaucně ſſpitálu nemocných a chudých w kláſſteře Sedlickém wyſtawenému. Tak a tjm způſobem že on opat kláſſtera Sedleckého, kterýž také patronem, ochráncem a kollatorem Maljnſké fary zůſtáwá, aneb giný, kteréhoby opat k tomu nařjdil, týchž koſteljkůw důchody a vžitky k dobrému chudých a nemocných lidj,

aneb k ginỹm, k gakỹmkoliw pobožnỹm skutkům obraceti powinen bude, bezesskody wssak a vmenssenj faráři a zpráwcy Maljnské fary důchodůw wycházegjcých, s tjm wssak náležité a potřebné mjrnosti zachowánjm: že poněwadž, gakž oznámeno gest, w předgmenowanỹch hor střjbrnỹch kosteljcých obywatelům a sausedům služby Božj wykonáwati a swátostmi posluhowati potřebj gest, on mistr Woldřich farář nyněgssj, aneb kdo po něm bude, prw oznámené služby Božj sám, neb skrz mjstodržjcý swé, kteřjž s mocý a rozkasnỹm vwáženjm opata Sedleckého dosazowáni a ssazowáni bỹti magj, w kosteljch giž oznámenỹch wykonáwati powinen bude, tak aby něgakau lstj, chytrostj aneb nevpřjmnostj, důchodowé a vžitky k sspitálu klásstera Sedleckého z gmenowanỹch far pocházegjcý ztenčenjm zmenssenj nebyli.

Že pak kdo oltáři slaužj, z oltáře wyžiwenj swé mjti má: powinen bude pan opat gak faráře tak y giné služeb Božjch wykonawately, gako y samé kostely k službám Božjm wěcmi přináležegjcými z tỹchž důchodůw opatřiti.

Poněwadž tedy předřečená, předřečeného Woldřicha pobožná a spasenj wyhledáwagjcý žádost potřebu gakausy a dluh wyslyssenj w sobě zawjrá, gj pro křiwdu Božj a wlastnjho swědomj auraz naproti stawěti nesměgjce, gi s powolenjm a dowolenjm welebného muže a Pána, bratra Frydrycha, opata klásstera Sedleckého, patrona, gakž oznámeno gest, fary a kostela Maljnského přjzniwě a wděčně připausstjme, důchody a vžitky weyš gmenowanỹch kosteljkůw wedlé předřečené předřečeného mistra Woldřicha žádosti a opatřenj, formy a wyměřenj sspitálu často gmenowanému, práwem, mocý nám vdělenau, přiwlastňugeme a

připogugeme. Tak aby nynj y hned týchž kosteljkůw důchodowé a vžitky k sspitálu weyš oznámenému, a Pana opata rozssafnému spořádánj plným práwem přináležeti.

Což se státi mohlo a může, bez wsseligakého protimyslnosti aneb odporu znamenj, se důwěřugeme, poněwadž téhož mistra Woldřicha, faráře nyněgssjho, netoliko dowolenj, ale y náchylná žádost k tomu připřahá a přistaupá, a kostela hradu Pražského, quoad subjectionem in Capellis ipsis sibi debitam, gako y klásstera Sedleckého quoad jus patronatus Ecclesiae Malin, quod habet k témuž kostelu Malinskému quoad antiquos fructus žádné dokonce protimyslnosti se nečinj.

K čehož wsseho lepssjmu wyswědčenj a dotwrzenj při tom napsánj včiniti, a kapituli kostela hradu Pražského gako y Pana opata Sedleckého a mistra Woldřicha pečetmi stwrditi gsme poručili. Gehož gest Dátum w Praze, léta 1324 Octa. (Calen.) April.

§. 6.

Potwrzenj, odewzdánj kostelůw a kapel na Horách Kuttných, klássteru Sedleckému, dáno od Kljmenta toho gména V., biskupa Řjmského.

Kljment služebnjk služebnjkůw Božjch k budaucý a wěčné památce.

Pastýřského důstogenstwj powinnost, njž zawázáni gsme wssem celého okrsslku kostelům, klássterům a t. d., náš k tomu nutj a nabjzý, abychom w stawu týchž klássterůw a kostelůw w spasytedlném sprawowánj wsseligakau bedliwost a dbalost přiložili, obzwlá=

ſſtně pak w tom, kterýž k pohoſtině a k polehčenj týchž kláſſterůw vžitečný ſe býti zdá, mocý apoſſtolſkau potwrdili. Neymilegſſjch zagiſtě ſynůw naſſjch opata a celého konwentu kláſſtera Sedleckého, řádu cyſtercyenſkého, biſkupſtwj Pražſkého, gako y neymilegſſjho w Kryſtu Syna naſſeho, Jana krále Čeſkého, oſwjceného a nám w Pánu milého Karla markraběte Morawſkého, a neymilegſſj w Kryſtu dcery, vrozené matrony Blanky, téhož markraběte Morawſkého manželky, žádoſt nám podaná w ſobě obſahowala, že ſwrchu gmenowaný kláſſter, kterýž před čaſy od předků gegich knjžat, gako y některých Panůw králowſtwj Čeſkého založen a nadán byl, počjná pro weliké ſlužebnjkůw Božjch množſtwj w duchownjch wěcech kwjſti, w čaſných pak ſe rozmáhati, a w něm (poněwadž při ſylnicy a ceſtě obecné ležj) wedlé obyčege a zwykloſti předgmenowaného řádu, weliká a vſtawičná pohoſtina nemocným chudým a odewſſad přicházegjcým křeſťanům ſe prokazowati.

Poněwadž pak, když před' lety na gruntech a Jurisdikcý fary koſtela Maljnſkého, ſwrchu gmenowaného biſkupſtwj Pražſkého a kolatury gako y gruntu děděčného předgmenowaných opata a konwentu poſtawené, na mjſtě, kteréž nynj Hora Kuttná ſe gmenuge, hory ſtřjbrné nalezeny a pro weliké množſtwj oſob tam z rozličných mjſt přicházegjcý, některé kapličky a koſteljcy wzděláni byli: neymilegſſj Synowé, Hynek proboſſt, Wogſlaw děkan, a Tomáš arcyděkan koſtela hradu Pražſkého, toho čaſu Adminiſtratores téhož koſtela in spiritualibus et temporalibus od ſtolice apoſſtolſké nařjzenj, k prosbě a žádoſti nám w Pánu milého Syna, Woldřicha faráře Maljnſkého, horliwoſtj w ſkrauſſené pobožnoſti pohnutého, pro ſwrchu

gmenowaného klássterа pohostiny rozmnoženj, vžitky a dûchody předgmenowaných kostelјkûw (poněwadž Malјnská fara dosti hognými a poctiwými dûchody opatřena byla a gest) sspitálu w ohradě klásstera Sedleckého, pro nemocné a chudé, z rozličných mјst přicházegjcý, wystawenému, s powolenjm téhož faráře Malјnského, a nařјzenjm kapituli kostela hradu Pražského na časy budaucý a wěčné připogili a nařјdili, aby takowé vžitky a dûchody těch gistých kostelјkûw k předgmenowanému sspitálu, gako y opatu swrchu oznámeného klásstera, kterýby toho času byl k spráwě a rozssafnému ssafowánj, na časy budaucý a wěčné přináležely. Gakž se to wsse w psanj týchž Administratorûw včiněném, a pečetmi gegich stwrzeném obssјrněgi nacházý, gehož smysl gest swrchu postawen.

Pročež swrchu gmenowaný opat, konwent, král, markrabě a manželka geho nás pokorně a s náležitau vctiwostj žádali, abychom (poněwadž swrchu gmenowaný klásster pro neaurodné a mdlé časy, obtјžnost dluhûw, aurokûw a lichew rozgјdawost, danj a zbјrek vstawičnost, gako y nevstále lidu wálečného semotam taženj w kragi tomto trwagjcý, ano y skrze swrchu gmenowanau pohostinu a chudých w nemalém počtu wychowáwánj k takowým sskodám a nedostatkûm přissel, že pro nedostatek potřeb a osob gak w bratřјch, tak y giných služebnјcých, ano y w samých službách Božјch weliké ztenčenj a zlehčenj se stalo) takowé připogenj gako y giné swrchu gmenowané, a od týchž Administratorûw zpûsobené wěcy, z dobrotiwosti apossstolské potwrditi ráčili.

My tedy takowými prosbami pohnutj, připogenj předgmenowané dûchodûw a vžitkûw, z týchž kostelјkûw pocházegjcých, gako y giné wěcy, kteréž od týchž

Adminiſtratorůw w přjčině té, s giſtým kapituli koſtela hradu Pražſkého dowolenjm, rozumě, rozſſafně a rozwážliwě zřjzeny gſau, za prawé, pořádné a ſprawedliwé ge magjce, a tomu powděčni gſauce, mocý apoſſtolſkau, s giſtým naſſjm wědomjm potwrzugeme, a přjtomného patentu mocý vpewňugeme. Žádný ſe tedy o to nepokauſſeg, aby měl pſanj toto potwrzenj naſſeho zlehčowati, aneb gemu ſměloſtj wſſetečnau na odpor ſe ſtawěti.

Geſtliby ſe pak kdo o to pokuſyti ſměl, nechť geſt tjm giſt, že w hněw Boha wſſemohaucýho, a blahoſlawených Petra a Pawla apoſſtolůw geho vběhne.

To priwilegium y od Kljmenta VI., Innocencia VI. a Alexandra V. ztwrzeno a vpewněno geſt.

§. 7.

O neſmjrném nákladu, který ſtařj hornjcy z hrdinſkého ſrdce pogatj na chrám Sw. Panny Barbory wedli.*)

Aby wěčnau ſwé milé wlaſti ſláwu způſobili milownjcy Sw. Panny a Mučedlnice Barbory, a tak

*) Sumptus ad molem hanc e fundamentis ad fastigium educendam suppeditavit argenti forsorum societas. Vix huic sive structuram, sive soliditatem, sive denuo amplitudinem et magnificentiam spectes, parem inveneris non in Bohemia modo, sed et adsitis provinciis. Artis architectonicae, quae Gothorum ingenium sapit, summa ubique varietas, mirificeque qua oculos, qua animos advenarum rapit in admirationem. Illustre hoc priscae Bohemorum pietatis vestigium Aeneae Silvii dictum Hist. Boh. c. 36. mirifice confirmat: Qui nullum aetate sua Regnum in tota Europa tam augustis tam ornatis templis ditatum fuisse, quam Bohemiam putabat. Cruger in S. Pulo.

nesmrtedlná swá gména mezy potomky rozssjřili, nelitowali peněz, prostranný a mistrně ozdobený chrám postawiti.

Takowé chwalitebné nádhernosti negenom gedno znamenj po sobě starj hornjcy wnukům, prawnukům, a celému potomstwu zanechali, nobrž pobožnému aumyslu a k prozpěwowánj gména Božjho a Swatých geho bohatě nápomocni byli. A poněwadž přjliš nádherných domů sobě nestawěli, w giných nákladných djlech nádhernost prowedli.

Prwnj gegich neynádherněgssj djlo bylo onen kostelják čili palác we gménu Těla Božjho a sw. Panny Barbory, welmi přjležitě nad potokem Páchem (Wrchlicý) w okrsslku na střjbro tuze bohatého, Osel nazwaného dolu, gak zdánj gest dle mappy Kuttnohorské l. 1610 wydané, okolo l. 1300 založený, nesmjrnými náklady stawěný, ač (gak obyčegně s nádherným stawenjm se stáwá) k vmjněné welikosti nedohnaný.

Že ten Božj chrám wjc než 200 let, totiž až do l. 1548 z wděčnosti ke cti a chwále Božj a sw. Panny Barbory od hornjkůw pomalu stawěn gest byl, potwrzugj dwogj důmyslowé. *)

---

*) Quo anno augustae moli initium datum sit, inter Patriae Historicos non convenit.

Varii varie scribunt. Stransky 1390, aliis multo tardius ejus fundamenta jacta videntur. Verosimilius est aedificio isti ob belli intestini turbas semel atque iterum interrupto 200 facile annis supremam manum non accessisse. Cruger.

Interim R. P. Korzinek S. J. doctissimo, nec minus Historiae patriae sciente viro, authoritati et historicae relationi (qua in Cuttnensibus memoriis diligentissime versato) hac de hujus Basilicae origi-

Předně: Okolo l. 1300 neywjce hory *) Kuttenské střjbrem oplýwaly, a swé hornjky obohacowaly; w kteréžto peněz a bohatstwj hognosti snadno bylo o tak nákladné stawenj směti se pokusyti. Dále: We dckách duchownjch od Arnossta I. arcybiskupa Pražského, okolo l. 1358 wyzdwižených, ač gich w počtu gest čtrnácte, w žádné wssak žádné dokonce zmjnky o založenj toho kostela se neděge. Z čehož tato zřegmá záwěrka následuge, že musel před wyzdwiženjm kněh takowých býti založen, poněwadž cokoli po gich wyzdwiženj založeno bylo, to se wsseckо do nich se wssj pilnostj wtáhlo.

Ačkoli toto stawenj práwě králowské gest, předce wssak gen měsstěnjnským zbožjm gest wedeno.

---

nibus et annis disputatio finienda relinquitur, qui simul hujus Templi descriptionem patria lingua lectoribus exhibuit.

Conciliari omnia possent, si diceremus circa annum 1300 inchoatam, at primum serius absolutam aedificationem.

*) Kuttenbergae excrevit aliquando purum putum aurum et argentum, quod Monachus quidam reperiens capitio suo, ut locum notaret, contexit; hoc metallum aliquot centenis annis, et amplius tempore etiam auri minus feraci intra spatium 80 annorum duo decies centena millia marcarum argenti protulit. (120000) De fodinis Bohem. ad c. XVII. et lib. I. Misc. Balb.

Opulentissime argenti venae affluerunt ex fodina, cui S. Barbarae Basilica superstat, quaeque fossa Asinus appellabatur, et magnam argenti vim ex se profundebat, quo Rex tueri dignitatem suam, bella gerere, Regias urbes redimere valebat, ut Colinum, quod Nicolao Trčkae de Lippa oppignoratum anno 1505 redemit, petita ex uno de hoc Asino pecunia, ut Cuttnenses libri commemorant. Nicolaus de Prachnian ad annum 1505.

Hornjcy o stawěnj sw. Panny Barbory samotnj z wlastnjch důchodů se pokusyli, a bez cyzýho pomožენj až do l. 1510 ge wedli, kteréhožto roku král Wladislaw každý týhoden z mince králowské dwě kopy grossů českých na dělnjky wydáwati poručil, ostatně wssickni, kdo gen seč býti mohl, k stawěnj tomuto přispjwali, někteřj hotowými penězy pomáhali, ginj rudy, a z toho co gim Pán Bůh nadělil, sstědře vdělowali.

K tomu páni ssepmistři cokoli z warného, a masných krámů týhodně přicházelo; co z aumrtj na obec připadalo; co se koli pokut od zle zachowalých skládalo, to wsse na to stawenj obraceli.

§. 8.

Mistři tak nádherného stawenj.

Kterýžby byl prwnj mistr toho tak krásného stawenj až do přigitj Žižkowa zboru řjcy se newj; nebo Žižka wssecky prwněgssj paměti popálil, a poněwadž toho roku od stawěnj téhož kostela přestáno, když důl Osel se zatopil.*)

Mezy tjm wssak od roku 1419 až do roku 1483 pro bauře zemské nic nebylo stawěno.

Po Žižkowi prwnj mistr se býti prawj nějaký Hanuš, po něm pak Jan, oba bez přjgměnj w starých pamětech kladenj; nicméně že byli mistři w kamenickém vměnj znamenitj, welmi chwálenj. Třetj

*) Non perinde Ziscae furor in sumptuosam D. Barbarae aedem Kuttenbergae saeviit, ipsa fortassis operis elegantia hominem sacris Romanis infensissimum usque ad insaniam a solita rabie cohibente. Sac. Pulv. de cultu D. Barbarae.

M a t ě g R e g ſ e k *) z Proſtěhowa, bakalář a ſpráwec ſſkoly Teynſké, wýborný kamenjk, který ſe wſſak řemeſlu tomu nikdý neučil; pro ſtawěnj nowé wěže w Praze na přjkopech od Hágka welebený. Č t w r t ý gakýſy B e n e d i k t, Čech; ten totižto, genž na hradě Pražſkém onen palác weliký l. 1502 ſklenul, l. 1511 doſtawěl, roku 1531 we ſtředu před wſſemi Swatými, t. g. 27. řjgna w měſtě Launě umřel, a w koſtele Launſkém, kterýž také po ohni wyſtawěl, pochowán byl. M. S. Lupac. Poſlednj ſlaul Mikuláš též kamenjk wýborný, kterýžto až do přeſtánj toho djla wytrwal.

§. 9.

Děláno celé to ſtawenj z teſaného kamene.

Geſt z teſaného kamene wětſſjm djlem z lomu u Ptáka řečeného celý tento koſtel dělán, něco také a to teprw let poſlednjch ze ſkály w udolj pod weſnicý Mezholezy ležjcý. W tomž kamenj pozoruge ſe množſtwj lidſkých koſtj a ſſkořabin od ſſneků, muſſlj a t. d., co ſe také w ſochách, piljřjch, ſchodech a koſtelnjm dlážděnj toho wůkolj ſpatřuge, o čemž také Balbjn w ſwé hyſtoryi zaznamenal. **)

*) Reysek magister fabricae nominatur statuarius par antiquis, qui omnia sit dimensus. W kalendáři hiſt. ſtr. 119 a 160 o Reyſkowi pjſſe.

**) In Miscell. Reg. Boh. l. I. c. L. L a p i d e s i n s t a r o s s i u m e t i n s t a r l i m a c u m. Kuttenbergae et per eam viciniam saepe numero lapides reperias, quasi ex humanorum ossium congerie, et ex particulis costarum, poplitum, brachiorum et pedum, in saxum duratis crevissent; sunt alii qui ex conchis et limacibus constare et componi videntur; ejus-

§. 10.
Gak dlauho na tom Božjm domě bylo pracowáno.

Po čaſu různic Huſytſkých, w kterýchž od Žižky město wypáleno a hory zakleſlé byly, když opět ſobě hornjcy pomohli, tu k ſtawěnj před Žižkau začatému prohledli, a zgednawſſe znamenitého miſtra Hanuſſe, to djlo gemu progednali. Kterýžto l. 1482 počal w lomu v Ptáku ſſtuky lámati, nalámané w domě gednom proti ſſtjtu ſwatobarborſkého koſtela ſchwálně k tomu wyſtaweném, teſati, a když gich doſti mnoho w tom a náſledugjcým roce zhotowil, páni ſſepmiſtři vmjnili druhý kámen základnj položiti, ku kteréžto ſlawnoſti ten pátek před ſwatým Bartoloměgem l. 1483 vſtanowili;*) a když ten den naſtal,

---

modi lapidibus non paucis constat S. Barbarae apud Cuttnenses et altera Sedlicensis Basilica, maxime quod statum et pavimentum attinet. Plura ejusmodi exempla c. 34. et 49. in lib. eodem.

*) Primus lapis chori juxta Cuttnensem codicem anno 1483 die veneris ante S. Bartholomaei solemnitatem positus est; super illum vero fundamentalem lapidem duo aurei et decem grossi bohemici collocati, posuere Magister fossorum et Procopius Kraupa, primae inter suos dignitatis. At ne quis erret, antiquior est Ecclesiae hujus origo, et ad Georgii Regis tempora referrenda, ut quidam volunt.

Sacrarium olim D. Barbarae augustum steterat, eo prorsus in loco, ubi nunc in Templi medio parvum exstat altare; haec Nicolaus de Prachnian, qui adjicit, ex Bulla Pontificis Romani, qui Ecclesiae condendae facultatem dederat, satis apparere; praecipuam dedisse condendi causam vicinos Sedlecenses Religiosos, qui juris sui retinentiores de fossorum cadaveribus sepeliendis multas difficultates movere solebant. Recenset idem codex vetustus, quid, quo-

s welikým wssech hornjkůw srdečným potěssenjm, po služeb Božjch wykonánj, na to stawenj po lessenj wygdauce, gruntownj kámen nad kůrem proti sluncy wýchodu, práwě tu, kdež nynj neywyšssj a ze wssech neykrásněgssj pilјř do powětřj se wznássj, položili. Při kteréžto slawnosti něgaký pan Jan Alder, gakožto starssj ssepmistr wssech giných wůdcem byl, a na ten gruntownj kámen dwa zlaté a 10 rozličných rázů střjbrných grossů položil.

Od té doby až do l. 1548 (což 65 let činj) to stawenj pomalu se stawělo, až do toho způsobu, w kterém se widj w rytině, bylo dowedeno.

§. 11.

Z gaké přjčiny ten krásně začatý chrám k dokonánj nepřissel.

Přjčina, že ten přeslawný chrám, tak gakž wyměřen, k dostawenj nepřissel, ze staré o hory rozpráwky takto se udáwá: že prý mistr toho stawenj, když na druhého sstuku poljkowal, aby od nj zamačkán byl, z dopusstěnj Božjho sám od nj byl zachwácen, a tak neměwsse hornjcy mistra tomu rowného, odewssého djla přestati musyli; ale to gest genom powjdka, která wjry žádné nezasluhuge.

Gistá a gediná přjčina w tom byla, že hornjkům neylepssj prostředky w tom zmjzely, když důl

---

ve anno perfectum sit; tandem anno 1505, 8. Decembris annotat, primam fenestram vitream in Ecclesia S. Barbarae suffixam, et anno sequenti 1506 ab aedificatione cessatum, nominat etiam Magistrum Reisek cognomine purarium praecellentem architectum ecclesiae S. Barbarae.

Oſel a giné na tom cauku doly bohaté wodami po 1541 letě zatonuly, pročež raděgi kruchty a giné wnitřnj ozdoby ſe doděláwaly, nežby dále ſlaupy a piljře ſe byly hnaly; tak ani toho, ani onoho nedokonali.*)

§. 12.
Welkýli ſe djl toho chrámu nedoſtáwá?

Chtěgj tomu někteřj: cokoli toho chrámu ſtogj, to že geſt kůr toliko; celá pak lodj s čtyřmi wěžmi že ſe geſſtě nedoſtáwá. Nebo prý to ſtawenj o ſedmi wěžjch mělo býti, z nichžto proſtřednj s přepěknau a ſwětlau kuplj měla nad giné wyſoko ſtrměti, přjkladem koſtela ſw. Wjta na hradě Pražſkém, při němž cokoli wyſtaweného widjme, geſt vmjněného koſtela ſamý kůr; oſtatnjho djlu, genž ſe lodj gmenuge, grunty, od Wácslawa krále a cýſaře, l. 1392 založené w zemi wězý, ačkoliw knjže a arcybiſkup Pražſký, Mataus Ferdynand, ſám k dokonalému koncy tento palác Božj přiweſti vſylowal.

Giných zdánj geſt, že ſe tomu ſwatobarborſkému chrámu aſy 62 lokte na dýlku nedoſtáwagj; nebo patřjce na geho wyſokoſt, ſſirokoſt a celau proſtrannoſt, widjme, žeby w ſwé dokonaloſti a celoſti giného způſobu, než gak přiložené wyobrazenj vkazuge, mjti měl; což ſe wſſecko giným k rozſudku zanechává.

---

*) At infelix ad extremum Asinus ille fuit, siquidem anno 1541 efossae sunt aquae, mersique fossores quam plurimi, tres soli evasere mortem. Anno 1544 irreparabili prorsus damno fodinae omnes desertae sunt, videbanturque venae omnes evanuisse, ut Cuttnensis Codex affirmat. **M. S. Nicolai Dacziczky.**

§. 13.
Gaká gest toho stawenj, tak, gak nynj stogj, wnitřnj dýlka, ssjřka a weyssſka?

Dýlka w swětle toho kostela 93 lokte Pražské wynássj, ssjřka podobně w swětle 69 loktů Pražských obsahuge, weyssſka pak od půdy až k prostřednjmu klenutj něco wjc nežli 52 lokte zawjrá; k prostřednjmu prawjm klenutj; nebo dwě kaple postrannj a giných osm, genž wůkol welikého oltáře se spatřugj, o několik loktů nižssj gsau, poněwadž to slussnost a proporcý, aby tak a neginač byly stawěny, s sebau přinássela.

§. 14.
Gak swětlý gest ten chrám nákladný?

Když slunéčko zaswjtj, wssecko se geho paprsslky w tom nákladném chrámu pozlacuge, w němž 55 djlem welkých, djlem menssjch kulatých oken se nacházý, každé ginač w gotickém způsobu, k důkazu mistrné vměloſti.

§. 15.
Gak mnoho nákladu se na to stawenj wynaložilo?

Mnoholi to stawenj kostelnj asy stálo, poněkud gen může se sauditi; poněwadž co na ně před Žižkau naloženo bylo, to wssecko z pjsemného poznamenánj a pamětj lidských Žižka wymazal, když Horu Kuttnau na mizynu přiwedl.

O tom wssak nelze pochybowati, že přes přjliš mnoho gen na prwnj, ač tak řeknu podlahu, která až

do prwnjch francû před začátkem baufek hufytſkých wyhnána byla, na tento ſlawný chrám peněz ſe wynaložilo.

Pořádnoſt nákladu čtyřidcet let wedeného vkazuge, že okolo 10000 kop groſſû čeſkých, t. g. 20000 kop mjſſenſkých, ten čas na ſtawěnj chrámu ſwatobarborſkého ſe wydalo, a to wětſſjm djlem na ſamé lámánj, teſánj a w ſwá mjſta ſkládánj kamene a ſſtukowj wyſſlo, z čehož ſe powážiti dá, co ſe w giných letech wynaložilo, a co na giné potřeby, totiž: na cyhly do klenutj, na ſkla, olowo, pruty a kljnky do oken, na železa k ſpogowánj ſſtuk w ſklepjch, ſlaupjch, a piljřjch, na kleſſtě ku wſſech zdj ſtahowánj; co na dřjwj poráženj, teſánj a k wěžjm ſrubowánj; co na mnoho tiſýc tiſýcû háků a preyzû dělánj, pálenj, přikrýwánj; co na pjſek, wápno, kyt, olowo, k dynchowánj, bjlenj, ſſtukowj železnými klamry ſpogeného zaléwánj, ſe ſpotřebowalo! tož nedaleko ſta tiſýcû nákladu na to celé ſtawenj wygjti muſylo, a zapotřebj bylo.

§. 16.

Důchody, z kterých ſe to tak nákladné ſtawenj w bytnoſti ſwé a podſtatě zdržowalo, a poſawáde zachowáwá.

Z gakých důchodů ſe we ſwé bytnoſti a podſtatě ono tak ſlawné ſtawenj zdržowalo, dokazugj letopiſy, že na wětſſjm djle z mince králowſké Kuttnohorſké; nebo giž nahoře ponawrženo bylo, kterak král Wladiſlaw, l. 1510 dwě kopy groſſů čeſkých, t. g. čtyry kopy mjſſenſké týhodnjho platu z mince ſwé na dělnjky toho ſtawenj nařjdil, kterážto ſſtědroſt králowſká

y za krále Ludwjka y za cýsaře a krále Ferdynanda I. až do l. 1548 trwala. Když pak roku nynj řečeného to stawenj dokonáno bylo, tent král Ferdynand ty čtyry kopy mjssenské na zdrženj a oprawenj téhož chrámu tak gak kdy prwé gjti poručil.*)

Gehožto sslépěgj w té chwalitebné dobročinnosti ginj Češstj králowé, totiž: Maxmilian, Rudolf, Mathiáš, Ferdynand II. a Ferdynand III. gakož y král Český a Cýsař Řjmský Leopold milostiwě následowali. Nynj se od swé záduše a djlem dobročinnau péčj a přjdawky ctitelů sw. Panny a Mučedlnice Barbory w dobrém stawu zdržuge, a w celé okrase chowá.

§. 17.
W gakém mistrném způsobu gest ten chrám wystawen?

Gest celý klenutý, z tesaných kamenů wyhnaný, cyhlami přikrytý, mjwal tři wěže (gakž na wyobrazenj přiloženém se widj,) pod nimi kůr s dwěma zewnitřnjmi pawlačemi, při gegichžto zábradljch w gistých mjstech průduchy, kudyž dešťowé wody stjkagj, na 25 tesaných gotických piljřjch, w každém prosekaná djra, v nichž rozličných zwjřat hlawy s otewřenými tlamami, nimiž wšechny wody s wěže dolů wolně probjhagj, tak gakož skrze ty hořegšj oblauky, genžto od zdi až k piljřům wedeny gsau. Podobně při dolegšj

*) Cum maximis opibus haec Ecclesia tandem stetisset, Reges Bohemiae suae amantes, tuendo aedificio, et sartis tectis servandis, pia et magnifica liberalitate duas sexagenas Pragensium grossorum pendendas quot hebdomadis per annum assignarunt. Balbin.

pawlači zábradlj, kde ſe opět kolem choditi může, kamenné žlaby položeny gſau, a w přjhodných mjſtech rozmanité polowičné potwory přiſazeny, a tak wſſem wodám ſwobodný tok otewřen geſt, což neyřemeſlněgſſj wěc ſe býti ſaudj.

§. 18.

Co ſe při tom ſtawenj za neyřemeſlněgſſj wěc od giných pokládá.

Některým ſe zdá, že ten piljř, genžto proti ſlunce wýchodu nadewſſecky giné piljře ſe wznáſſj, mezy wſſemi giným wěcmi přednoſt držj, gehožto wrchnj djl pan rektor kollege Jezuwitſké P. Fabian Weſely gakož y těch oſtatnjch piljřů ſwrſſky ſkrze Petra Baumgartnera, kamenického miſtra z Nowého měſta Pražſkého l. 1734 nowě přidělati dal.

Někteřj ſaudj, že ta wſſech oken rozdjlnoſt, a žádného k druhému podobnoſt, wſſecko giné miſtrowſtwj zaſtjňuge. Ginj wazbu třech koſtelnjch wěžj, wjc než co giného, wychwalugj, a že nikdež gj podobné newiděli, ugiſſťugj. Ginj opět w klenutých a kamenných oblaucých ſobě zaljbugj.

Zatjm wětſſj djl ſobě wážj neywjce toho, že deſſťowé wody z krowů a arkýřů nad kůrem wyzdwižených dolů předivně ſe wedau.

Druhé znamenj welikého nákladu od Kuttenſkých z přjčiny duchownjho aumyſlu způſobeného býwala ona archa nákladná, od gakéhoſy Jakuba řezbáře pracý newypprawitedlnau a rukau welmi miſtrnau *)

*) Veleslavinus nobilis in Patria scriptor gloriatur: Avum maternum se habuisse Jacobum nomine, statuarium, qui aram S. Barbarae Virgini (quam artifices

řezaná, l. 1502 práwě w bjlau sobotu na oltáři welikém v sw. Panny Barbory postawená, na způsob králowského pokoge neb wečeřadla s třemi okny vdělaná, v prostřed gjžto stál stůl, a za njm Syn Božj s desýti Apoštoly welikonočnjho beránka požjwagjcý, a miláčka Jana na kljně držjcý seděl. Sw. Filipp pak při rohu toho stolu stoge, bochnjčky chleba ze shrnutého plášstě podáwal, a sw. Bartoloměg z nádoby weliké o lewé koleno opřené, nápog do čjšše naléwal. Každý ten obraz tak na žiwo řezán byl, že se mu samé dušse nedostáwalo; každý ginau a ginau postawu těla na sobě vkazowal, až se bylo čemu diwiti, a y některým, zwlášstě zrádcy Gidášowi, nad geho měšcem a bradau ryšsawau smáti. Strop na způsob klenutj zřjzený neobyčegnými řezbami se stkwěl, z gehožto prostředka přewelíká růže welmi vměle a subtýlně řezaná na osmi welkých oblaucých nad stolem wisela.

---

mirantur) tum in eodem Altari Ecclesiae S. Barbarae, coenam supremam Christi cum Apostolis, itemque aliam Christi cum Apostolis tabulam (in Curia Cuttnensi) ab arte mirandam elaboravit. In Calend. Hist. praef. Altare in hac Ecclesia ligneum, sed perelegans, et arte maxima perfectum, nostra memoria, alio aptiore substituto, desiit videri: spectabatur coena Christi ultima cum duodecim Apostolis, in quorum ipsis vultibus, miri et diversi elucebant affectus, sic ut alii (juxta omnes symetriae leges excisi) timorem, alii audaciam, alii iram, alii proditionem, alii amorem in Christum apertissime praeferrent; ejus altaris authorem celebrem, statuarium nominat Veleslavinus, quem etiam narrat in Curia Cuttnensi ad unquem efformasse Christum, et duodecim ibidem Apostolos, eumque suum avum fuisse maternum (Patrem videlicet Matris suae, cognomento Reginae.) Balbin. Misc.

Pod tjm wečeřadlem bylo widěti čtyry prohlubně, gako komůrky, nad mjru, a těch genž newiděli, wjru, teňaučkými, a pro subtýlnost téměř nepatrnými řezbami wnitř y zewnitř ozdobené, w nichžto čtyř cýrkwe swaté doktorů prsnj obrazy welmi mistrowsky na žiwo řezané w způsobu sedjcýho člowěka se spatřowaly. Geden z nich sám s sebau cosy hluboce rozgjmal, giný w otewřené knjze četl, giný opět myšlenj swá na papjře popisowal, poslednj pak gako v wytrženj k nebi hleděl.

Na postrannjch té archy křjdlech aneb rozložitých dweřjch v prostřed těch neymistrněgssjch ozdob po každé straně stály dwa obrazy plochau řezbau dělané, totiž: po prawé Matky Krystowy a pod nj sw. Panny Kateřiny; po lewé pak sw. Panny Barbory, a pod nj sw. Panny Doroty; každý w mjrné panenské postawě a s swým obyčegným znamenjm; k tomu každý tak krásný, tak spanilý, že kdyby gen byly sebau pohnuly, mohly se za žiwé pokládati. Co gesstě wjce z předu na té arsse bylo widěti, pro krátkost se pomjgj, a ani dostatečně wypsati se nevmj. Co pozadu té archy ta mistrowská ruka řezala, gest opět k podiwenj, totiž geden wjný keř, z země gako wyrostlý, w krásně rozložené rýwy wespolek spletený a nahoru wedený, onde listjm, onde zase hrozny na sspičkách wisýcými ozdobený; aby se pak ratolesti nepřehýbaly, teňaučký wjssek, okolo týče obtočený, zdržowal. W tom pak wjném křowjčku, gako w něgakém hágečku, ptáčkowé někteřj w hnjzdečkách seděli, někteřj wjná zrnka zobali, někteřj k ljbému zpjwánj zobáčky otwjrali, někteřj gakoby odletěti chtěli, křidýlkami třepetali.

Mnohý sprosták na ně psykal, a že neprchagj, nadiwiti se nemohl; w krátkosti řečeno: gedna každá

wěc na nj byla tak vměle řezána, že péro nemůže ani wypsati, co lidské oko mohlo přitom spatřiti.

Po 172 letech neopatrnostj porauchána bywssi, giné nowe arsse dle způsobu nyněgssjho wěku dělané, mjsta postaupila.

§. 19.

Rozličných fundacý wyzdwiženj.

Poněwadž stařj hornjcy w swých kostelých tak mnohé fundacý wyzdwihowali, nelze gich dosti wypočjsti. Plno wssudy oltářů býwalo, genom v sw. Panny Barbory 52 gich, a málo který byl, aby swého založenj a nadánj neměl. W každého gedna msse neyméně do týhodně se slaužjwala, v některých 3 — 4 — 5 — 6, y wjce. Pro důwěřenj některé toliko připomenu, a to ty, o nichž we dckách duchownjch od Arnossta I. Pražského arcybiskupa, l. 1358 wyzdwižených, zmjnka se nacházý. Co před tjm létem bylo založeno, to do těch desk nepřisslo.

Pro vwarowánj obssjrného wyprawowánj některé toliko, summowně z kněh kapitolnjch wytažené fundace tuto se vwáděgj. 1) Kateřina Hagnowá, sausedka a hornice, k dusse swé po smrti polehčenj (tak obyčegně těch časů mluwjwali, a tjm že w očistec wěřj, dokazowali), l. 1386 na gednu sw. mssi, kteráby se každý týhoden w chrámě sw. Panny Barbory v kteréhokoli oltáře slaužila, 100 kop grossů českých odkázala, a z nich pocházegjcých 10 kop auroků tomu, kdoby tu mssi konal, dáwati poručila. 2) František Oderýn, měsstan a hornjk Kuttenský, l. 1393 kaplanstwj na dwě msse týhodnj w kapli swatého křjže z desýti kop platu ročnjho založil. 3) L. 1399 Hanman

Glenzl w kapli sw. Jana křtitele kaplana wyzdwihl, a toho, aby w každém týhodnj čtyrykrát za 10 kop auroku stálého, newinného beránka na oltáři obětowal, zawázal. 4) R. 1400 Jokeš Pjsek a Jakub Krux w kapli sw. Filipa Jakuba kaplanstwj položili, a 10 kop tomu, kdoby čtyry služby Božj w týdni s náležitau pobožnostj odbyl, do roka platiti nařjdili. 5) Petr Pjsek, hornjk přebohatý, wšsak (což sice rádo býwá) neskaupý, l. 1400 v oltáře rodičky Páně a sw. Petra a Pawla kaplana na 10 kop platu ročnjho za tři mše týhodnj dosadil, w čemž ho 6) geho manželka Barbora následowala, a w též kapli téhož léta také tři mše swaté do týhodně, s 10 kopami platu ročnjho založila. 7) Nynj gmenowaný Petr Pjsek, spolu s bratrem swým Wáclawem, téhož 1400 léta w též kapli dwogjho kaplanstwj založenj včinili, tak aby každý z těch kaplanů w sedmi dnech třikrát Tělo a Krew Páně poswěcowal, a naproti tomu každý 8 kop do roka za swau prácy z gistých auroků shrnul. 8) L. 1403 něgaký Petr Linicyda, muž (gak samé přjgmj vkazuge) w školách býwalý, k oltáři sw. Panny Kateřiny kaplana zřjdil, a 10 kop ročnj mzdy mu zapsal; wšsak tak, aby on čtyřmi obětmi w týhodni Boha poctil. 9) Opět léta 1403 Ondřeg Pohl a Kunrád Nos, w kapli sw. Tomásse, Giřjho a Eligia, na 10 kop důchodu ročnjho společně kaplanstwj založili, a za to čtyř obětj týhodnjch požádali. 10) Léta následugjcýho 1404 Barbora z Drahonic, Kuttenská sausedka, k oltáři sw. Michala archanděla 10 kop stálých a wěčných nadala, a aby se při něm vmučenj Božjho památka třikrát w tymž dni skrze gistého kněze obnowowala, pobožně opatřila.

To gest těch desatero fundacý zde wypsaných;

nynj následugj ostatnj wznesseněgssj: Petr Pjsek napřed dwakrát gmenowaný w té kapli, která nynj sw. Františka Xawerya slowe, před tjm pak mincýřská, a před Žižkau Pjsecká (od gména toho Petra Pjska), ginák sw. třj králůw slaula, takowau fundacý založil: předně, za obec Teynečkau 300 kop grossů českých hlawnj summy wykázal, a že z nj 30 kop grossů českých gistého auroku wycházý, dokázal. Potom gi faráři Pněwickému, gakožto kostela sw. P. Barbory od stolice apossstolské zřjzenému zpráwcy, zapsal, a k následugjcým powinnostem zawázal, k nimžto on také přistaupil.

1) Aby w té sw. třj králů kapli každý den rannjm časem, hned gak se na klekánj podruhé zazwonj (znáti, že se dwakrát k pozdrawenj andělskému zwonjwalo, snad poneyprw pro lid pracowný, hrubě ráno k djlu wstáwagjcý, podruhé pak pro možněgssj osoby, drobet déle odpočjwagjcý) Matura o Panence Maryi byla zpjwána, a gak před tak y po nj Zdráwas Králowno na kůru se hrálo. Kněz pak, genž Maturu slaužil, aby po poslednjm Zdráwas Králowno, Žalm: Z hlubokosti ꝛc. s obyčegnými za mrtwé modlitbami tichým hlasem řjkal.

2) Aby na den narozenj, zwěstowánj, nawsstjwenj a na nebewzetj neyčistěgssj Panny ta Matura s jahny, do dalmatyk oblečenými, se konala.

3) Aby při též kapli od gitra až do poledne, dwa obzwlásstnj žácy stále zůstáwali, genžby ke wssem obětem, kteréby se w nj konaly, minystrowali, též kapli w vrčitau hodinu otwjrali a zawjrali, a klénoty wystawené opatrowali; a to byly ty klénoty, o nichž dále se powj, mezy nimiž také mnoho sw. ostatků se nacházelo.

4) Aby we třech lampách (bez pochyby stříbrných) od zakladatele Pjška nadaných, a dostatečným olegem zaopatřených, dnem y nocy swětlo hořelo; pokudžby pak některá z nich nedbalostj kapelnjka bez swětla byla zastána, aby pokaždé zpráwce té kaple geden groš chudým před kostelem sedjcým powinen byl dáti.

5) Ke mssem swatým aby dobré a čisté wjno, zymnjho času vhlj k zahřjwánj rukau, wjna y wody, bez nedostatku se obgednáwalo.

6) Ozdoby kapelnj aby se nižádnému, leč pro welký oltář na den pamětný sw. Panny Barbory a poswěcenj toho chrámu nepůgčowali.

7) Inwentář wssech klénotů při každých suchých dnech aby se pilně dělal, a nasslolliby se co zlámaného neb pohřesseného, to y hned aby se oprawilo a dosadilo.

8) Gistá pradlj k čistěnj raucha messnjho a oltářnjho aby se chowala; kapelnjk pak swjcny, konwičky a ssály aby wytjral. Mnohé giné wěcy chwalitebné dále se opomjgj, toliko to se twrditi může, že žádná opatrněgssj a pečliwěgssj fundacy mysliti se nemůže. Ten samý Petr Pjšek gesstě ginau za dussičky zemřelých fundacy založil, kteráž w knihách Erectionum wypsaná se nassla.

§. 20.

Stařj hornjcy z naděge odplaty Božj welmi sstědřj býwali.

Za starých let, kdykoli hornjcy (genžto wssickni kwercy *) býwali, a žádný měštského práwa vžjti nemohl, lečby na hory nakládal) na Wlaském dwoře

---

*) Kwerk, který na horu nakládá.

obrlaussy, (přes náklad přebjhagjcý užitky) brali, geden každý z toho, co mu Bůh požehnati ráčil, chudým, genž před dworem na smilowánj čekali, některý penjzek na ruku položil, a aby se za delssj a hogněgssj požehnánj Pánu Bohu modlili, poraučel. Což se králům Českým tak zaljbilo, že při swých mincownjch auředlnjcých ustanowili, aby y oni, každého dne pátečnjho, dwě kopy grossů českých, t. g. čtyry kopy mjssenské, chudým lidem z králowské kasy wydáwali.

Také za oněch bohabogných let w gednom každém dole, wortě (mjstě, kde se ruda sekala) a sstole (w průchodissti pod zemj proraženém) kwercy na swůg náklad dwa kukusy*) drželi, kteréžto zádussnjmi nazýwali, a z nich pocházegjcý ausbeity (užitky) kostelům, sskolám a sspitálu dáwali, tjm aumyslem, aby Bůh horám žehnal.

§. 21.

W kratičkém weytahu poněkud se ukáže, co stařj hornjcy od léta 1614 k chrámu sw. Panny a Mučedlnice Barbory, a na milosrdné skutky, z naděge odplaty Božj darowali neb odkázali.

Na hotowých penězých 2729 kop 20 grossů českých, mimo toho 948 dukátů uherských, 10 tolarů řjšských (které teprw za Rudolfa cýsaře hlučněgi gjti počaly) a dwě hřjwny *) peněz.

---

*) Kukus gest gistý djl w dole, totiž čtwrtý djl gedné třidcetiny, každá třidcetina držj čtyry kukusy, a misto w dole, kde se ruda seká, wort nazwané, dělj se na 32 djlů, genž třidcetiny slugj.

*) Hřjwna wážj 16 lotů strjbra po 23 zl. 30 kr.

§. 22.
Na klénotech.

Monsstrancý, 42 hřjwny wážjcý, od njžto zlatnjkowi 45 kop 20 grossů dáno bylo. Kalichů 13. Prstenů zlatých 20. Cyboryum s čtyřmi Ewangelisty dutými. Kraužek nemalý ryzýho zlata.

§. 23.
Na ozdobách kostelnjch.

Archa na weliký oltář, o které se swrchu psalo. Warhany nowé, l. 1454 vdělané, potom po mnoha letech předělané.

§. 24.
Gaké nákladné zwony.

Zwonů několik, kteréž často přeljwali, až sy geden, který se wssem ljbil, l. 1478 slili.

Ten král Wladislaw pro geho libý zwuk l. 1509 na hornjcých požádal, a na wěž sw. Wjta přenesl, kterýžto až do roku 1541 celau Prahu hlasem swým obweselowal; ale w tom práwě nesstastném roce tjm welikým ohněm, gjmžto hrad Pražský, a celá téměř Malá strana wyhořela, s ginými zwony k zkáze přissel. Památka wssak geho v sw. Panny Barbory w kapli sw. Ignácya (ginák hawjřská) w tom okrauhlém proti západu slunce okně pozůstáwala; nebo to okno gest geho ssirokosti mjra.

Na mjsto toho přeljbého zwonu z zwonowiny (na djle od krále Wladislawa za onen zwon dané, na djle od sstědrých hornjkůw nadané) l. 1510 wylit gest druhý zwon, okolo 80 centnýřů wážjcý, Ludwjk (pro čest Ludwjka, Wladislawowa syna) nazwaný; s tjmto nápisem gotyckými literami:

Campana haec fusa est anno 1510 sub Illustrissimis Principibus Domino Wladislao II. Hungar. Boem. Rege, filioque ejus Ludovico, Coronato Boem. Rege, in Honorem S. S. Corporis et Sanquinis D. N. J. Ch. B. V. M. et S. Barbarae, per Magistrum Andream dictum Ptaček; procurante nobili, Joanne Hanykirž.

Třetj zwon nákladem něgakého Pana Michala z Wrchowissť, hornjho hofmistra, a před tjm na Horách Kuttných prymasa slitý, wůbec Michal slowe, ačby měl O Sanna slauti, poněwadž na něm tato slowa gsau wyryta: O Sanna Vocor t. g. Sláwa na wýsostech mé gméno gest; 60 centnýřů těžký s gotyckým nápisem:

Anno Domini 1493 Campana haec fusa est ad Honorem S. S. Corporis et Sanquinis Jesu Christi, Divae Virg. Mariae, et S. Michaelis Archangeli per Magistrum Andream, dictum Ptaček; Munificentia Domini Michaelis de Wrchowischt, Primatis et Supremi Montium Praefecti in Montibus Kuttnis.

Čtwrtý l. 1536 pod názwem sw. Panny Barbory gest udělán, gemuž chasa a zwonjcy, když se nowě na zwonicy dostal, Nowáček přezdjwali. Gest 26 centnýřů těžký, s gotyckým nápisem:

Léta Páně 1536 tento zwon gest litý ke cti a chwále Pána Boha, a swaté Barbory, za kostelnjka P. Wáclawa Paraubka.

Pátý, že od mistra Ptáčka konwáře byl dělán, Ptáček sluge; ale že gest ke cti a sláwě Božj a blahoslawené Panny Marye dedikowán, z toho samého dáwá se znáti, že wůkol něho psáno stogj:

Ave Maria, Gratia plena, Dominus tecum, fusa 1628. II†IS. Gest 6 centnýřů těžký.

Šestý gest na wěži kostelnj nad Presbiterium, 142 liber těžký, přelitý roku 1809, 18. ledna od Anny Kirchnerowy w Praze, pak ten samý rok 24. vnora od pana Jana Rychlowského, biskupa Thirmenského a sufragána Pražského poswěcený.

§. 25.
Na messnjch přjprawách.

Byl geden ornát černý aramitowý, čerwenau dykytau podssitý; giné dwa aramitowé barewné; geden damasskowý; opět ornát zlatohlawowý, s dwěma podobnými dalmatykami pro jahny, kteréžto přjprawy l. 1486 kostelnjcy swatobarborsstj od gednoho kupce strzili; ale neměwsse odkud platiti, aby nebyli zahanbeni, nákladnjcy a hawjři Nyffelsstj (nebo ten cauk těch časůw ssel welmi bohatě) nad nimi se slitowali, a tak mnoho rud gim nadali, gak mnoho zapotřebj býti vznali, kteréžto rudy když rozpustili, střjbro do mince donesli, na penjze zdělali, a co kupcy powinni byli, to mu odwedli, ostatek pak mezy chudý lid rozdali.

§. 26.
Na rozličných wěcech.

Gradual za 70 kop; dwě knihárny; handsstán (střjbra kus) za 7 kop ceněný; dwa celé luny *) mincýřské (takowý wersstat za 400 kop grossů českých býwal ceněn, a okolo 40 kop ročně vžitku wynássel) a gednoho třetina. Dwě polowice stolic pregjřských **) (takowý wersstat 300 kop grossů českých stáwal, a okolo 30 kop grossů českých ročně vžitku wynássel). Tři domy weliké se wssjm přjslussenstwjm. Na gednom,

*) Lun, zaslaužená mzda.
**) Wersstat, na němž pregjř rázy bige.

dwa djly, zahrada weliká. Dwa statky městské, třetjho gedna třetina. Mnoho tálů (djlů) w doljch rozličných, t. g. třidcetin a kukusů.*) Několik celých oken w kapljch okolo welkého oltáře postawených. Čtyry koně od gednoho chudého formana se wssjm nábytkem odkázané. Kaditedlnice střjbrná na způsob toho wzácného kostela vdělaná, a mnoho giných wěcý a darů.

§. 27.
Ná skutky milosrdné v swatobarborského kostela kssaftowáno.

Alžběta Hrabanowa z Wlkánowa léta 1511 o swůg statek takto połjdila: aby poručnjcy dům, pregjřskau stolicy a dědičné lauky swobodně prodali, a za přigaté penjze nějaký statek pozemský kaupili, z něhožby se kaplan v sw. Panny Barbory náležitě chowati mohl; mimo to wssem chudým dlužnjkům dluhy odpustila, a gisté platy ze třech wesnic plynaucý na skutky milosrdné obraceti nařjdila.

Magdalena Hanussowa, hornice bohatá, l. 1586 na žáky Wysokokostelské a Barborské 100 kop, na wězně 35 kop, na skutky milosrdné 125 kop kssaftowala, k tomu gesstě wssecko, cokoli po gistých odkazých na swrsscých, dluzých, penězých zůstane, obrátila. Mimo to k sw. P. Barboře 15 kop gr. českých nadala.

Elisska Landowa, gesstě w dobrém zdrawj postawená, 1000 kusů dukátů vherských k sw. Panně Barboře obětowala, a na smrtedlné posteli l. 1513 ležjcý, gesstě giných 800 kusů dukátů vherských, k témuž záduss̄j za swau dussi obětowala. Nadto tři kalichy s paténami a gednu k chowánj Těla Páně sskřjnku, wsse střjbrné a pozlacené, ornát zlatohlawowý s

*) Tály, gisté djly wortů, sstol y dolů.

křjžem a perlowým humerálem, několik ornátů a kápj (pluwiálů) axamitowých, damasskowých, karmazýnowých a tykytowých témuž chrámu odeslala. Sestře swé pak 100 dukátů na ruku položila, prosýcy, aby za ty penjze monsstrancý newelkau k Náměti, sukna chudým, wjno k službám Božjm obgednala.

Hawljk Mincýř l. 1484 swůg nesspatný statek manželce a djtkám odkázal, wssak na dussi swau nezapoměl; nebo měw domůw několik, kázal geden z nich prodati, penjze zaň vtržené k zádussi sw. Panny Barbory odwesti, a statek porozličně giným zádussjm rozdělil.

Jan Pokssuch 1495 léta k zádussj swatobarborské 10 kop mimo ostatnjho, gak k zádussj giné, tak dlužnjkům swým, dobrodinj milostiwě propůgčil.

Pawel Landa zádussj swatobarborské 200 kop grossůw českých l. 1510 darowal, a giných zádussj též podobně pamětliw byl.

Jakub Holý Ssotnowský z Záwořic, sauseb a hornjk na horách Kuttných, zwlásstnjho připomenutj zaslaužil, netoliko proto, že zádussjm dobře poslaužil, ale také že způsobu, gakby kdo obohatnauti mohl, wynaučil. Ten muž (gak se sám w kssaftu l. 1590 wyznal) z malých začátků k welikým prostředkům takto přissel. Hned gak prwnj žiwnůstkau žiwiti se počal, z každého wydělečku gistau částečku peněz do truhličky schwálně k tomu kaupené odkládal, a z toho pokladečku chudým žáčkům sukna, střewjce, knihy, papjr a giné potřeby kupowal.

Diwná wěc! čjm wjc dáwal, tjm wjc Bůh mu žehnal, nebo nikdý ta truhlička se newyprazdňowala, nýbrž wždycky po wssech nákladech přebýwalo, tak že gednau w té truhličce 25 kop gr. č. nachowaných nalezl. Y kaupil za tu summu dwa kukusy w dole Křjži

na cauku Ryzſkém, a cokoliw z nich vžitku po wſſech nákladech přebjhagjcých přigal, wſſecky do té záčkowſké pokladnice ſkládal. Po některém čaſe, když do nj opět nahlédl, mimo naděgi 40 kop hotowých napočjtal, z nichžto wezma 30 a k těm giných 50 kop přiložiw, za tu 80 kop gr. čeſk. ſummu worné rolj kus k ſſkolám Kuttenſkým přikaupiti, a z nj pocházegjcý vžitky na wychowánj obogjho žákowſtwa nakládati poručil. Při manželce pak ſwé Maryi nařjdil, aby ona po geho ſmrti z těch dwau kukuſů vžitky tak gak on kdy prwé na chudé žáky wynakládala, na Boha a ſwědomj ſwé pamatugjc. Kdyžby pak y gi Bůh z toho ſwěta powolal, aby y hned ty kukuſy s ſwýma vžitky k ſſkolám připadly a z nich wždy wydánj na žáky wycházely, tak gakby páni ſſepmiſtři (poněwadž prý gegich geſt powinnoſt ochrannau ruku nad ſſkolami držeti) za neylepſſj vznali. Tak hle on ſſkoly zaopatřil, aniž na Božj domy zapomenul; nebo chrámu ſw. Panny Barbory 15 kop groſſůw čeſkých odkázal a mnoho wjce a wſſeliké dobrodinj založil, do Hoſtinného, odkud byl rozený, ſſpitálu 6 kop a půl kukuſu w dole Křjži pro chudé domownj, genžto ſe žádnau pracý žiwiti nemohau, zanechal.

§. 28.
Pěkné a drahé chrámu ſwatobarborſkého klénoty.

We dckách duchownjch w knize 6. pſáno ſtogj, že okolo l. 1400 něgaký Petr Linycyda do kaple ſw. Panny Kateřiny w chrámě ſwatobarborſkém založené, miſál za 15 kop groſſů čeſkých darowal, a že při též kapli byly tři pěkné ornáty, dwa kalichy, tři křjže pacyfikálnj ſtřjbrné. Mnohý koſtel, co ta kaple měla, nemá. Ale to nic nenj proti tomu, co w kapli ſw.

třj Králůw býwalo. Nebo gak tytéž dcky, kniha 9. lit. H. 4. wyprawugj, okolo l. 1405 tyto wěcy se w nj nacházely:

1) Welký křjž pozlacený, gedenmecýtma hřjwen střjbra wážjcý. 2) Dewět monstrancý. 3) Čtyry kalichy. 4) Dwě tabule střjbrné, kdež swaté ostatky skryté byly a při službách Božjch ljbati se dáwaly. 5) Tři misály. 6) Čtrnáct pěkných ornátů, a mnohé giné wěcy, gako: Ampulky, Pally, swjcny, gichžto nelze wypisowati.

Z těchto dwau kapel můžeme se snadno dowtjpiti, žeť v giných chudo nebylo; nebo každý patron o swau kapli pečowal, a neyposledněgšj w klénotech býti nechtěl; z čehož gest widěti, co sám kostel mjti musyl. Nad zakrystyj swatobarborskau samými kalichy naplněná náramná truhla se spatřowala. Byloli toho tak mnoho těch let posledních, když v nowých hornjků wjry vbylo a lásky vstydlo, což pak medle těch časů býti muselo, když prawé náboženstwj mezy starými hornjky neysylněgi kwetlo? To se z dwogj paměti, z knih rádnjch wytažené nalezá.

L. 1449 něgaká Elisska Jakubkowa, sausedka a hornice bohatá ohlásyla se w plné radě, že za sebau má w zástawě tyto klénoty k chrámu sw. P. Barbory náležegjcý: 1) Čtyry kalichy. 2) Dwě monsstrancý. 3) Kaditedlnicy, osm hřjwen wážjcý, a to wsse střjbrné. 4) Pacyfikál střjbrný s beryllem drahým kamenem, ale nepozlacený. 5) Ampully, t. g. messnj konwičky dwě také pozlacené. 6) Ornátů, dalmatik, kápj t. g. pluwiálů 27 kusů. 7) Dwě korauhwe pěkné a drahé. 8) Gednu koltru (zastjradlo) hedwábnau zelenau. 9) Vsmrcenj sw. Panny Barbory, mistrně malowané. 10) Tři humerály perlami krumplowané. 11) dwa sryže v alby, neb náručnjky (snad ginač manipule) též perlami wyssité. Slibowala pak, že to

wssecko ráda nawrátj, když 300 kop grossů českých, gichž na to půgčila, Páni wysázý.

Opět léta 1473 gakýs Prokop Kregčj, před pány ssepmistry w plné radě wyznal, že w Gjhlawě v gednoho saukenjka, gemuž Cybulář řjkagj, 15 neb 17 ornátů k chrámu sw. Panny Barbory sprawedliwě patřjcých, giž oddáwna wězý, pročež aby ge Páni hleděli wyzdwihnauti. Kterak toto zbožj kostelnj do těch rukau se dostalo, nemůže se wěděti, nepochybně w těch bauřjch Žižkowých a Táborských. Z těchto málo paběrků klénotů swatobarborských, kteréž se až na poslednj časy wynacházely, dosti se dowtjpiti můžeme, což před Žižkau w chrámu sw. P. Barbory kostelnjch pokladů býti musylo.

§. 29.
Odewzdánj tohoto slawného kostela řádu Jezuwitskému, geho wyzdwiženj, a vsázenj dwau kazatelů.

Dle obssjrného popsánj wssech Kuttenských kostelů a fundacý od l. 1769 byli duchownj řádu Jezuwitského na žádost P. Wiljma Wřesowce z Wřesowic, neywyšssjho mincmistra w Hoře Kuttné, r. 1626 dne 1. ledna (kdy giž den před tjm tři z nich napřed do Kuttné Hory přigeli) do kostela swatobarborského, který l. 1703 dne 22. dubna druhau neděli po welikonocy od Pana Wjta Seypelta, Strahowského opata, arcybiskupstwj Pražského sufragána konsekrirowán byl, slawným průwodem vwedeni, kterým hned gmenowaný chrám od slawného magistrátu slawně se odewzdal.

W tom samém roce se w onom krásném w celých Čechách neyslawněgssjm obydlj, Collegium nazwaném položili, kteréž tomu řádu Ferdynand II. na památku swého gména w způsobu zpátečně ležjcý litery F, swým

nákladem postawiti dal; genž se pak po wyzdwiženj toho řádu pro wogsko vstanowilo. L. 1725 držel řád Jezuwitský památku swého počátku w kollegi swé. L. 1727 dne 17. srpna slawilo se ohlássenj blahoslawenstwj Sw. Stanislawa a Aloizya. L. 1732 byly ony tři půwodnj w gotyckým způsobu postawené a tlustau mědj pobité wěže, gegichžto krásu a skwostnost pamětnj knihy welice wychwalugj, od rektora gmenowaného řádu, pana P. Fabiana Weselého, k neywětssj nespokogenosti měststkého lidu z wlastnj mocy odegmuty, a mjsto nich ony nynj se nacházegjcý postaweny.*)

Strany toho powstal saud, zwlásstě ale skrze odstraněnj od dáwných wěků nade dweřma kostelnjma býwalého měststkého sstjtu, který gmenowaný pan rektor, spolu s dorozuměnjm tehdegssjho pana bergmistra 31. čerwence 1733 skrze hawjře snjti sobě dowolil, gehožto rozsudek G. M. slawné paměti Karel VI. král Český a cýsař Římský takto včinil, aby onen sstjt měststký na wlastnj tohoto řádu autraty při pozwánj celého slawného magistrátu a wessteré obce na swe předesslé mjsto weřegně opět postawen byl, což se také skutečně roku 1736 dle neywyšssjho nařjzenj wykonalo. *)

L. 1773 dne 14. řjgna pod spráwau P. Petra Azzoni, bylo panům Jezuwitům w Hoře Kuttné v přjtomnosti pana Jana Geřabiny, swobodného Pána

*) Sub Rectore P. Fabiano Weseli coepit renovari Ecclesia Sctae Barbarae, sed cum displicentia maxima totius Urbis, siquidem dejecto ex eadem Ecclesia praeclare disposito tecto, et tribus magnificis cupro tectis turribus, posuit praesentes, satis rudes turres. M. S. Cutt.

*) Ad Mandatum Sac. Caes. Majestatis rursus imponitur a P. P. Societatis Jesu ad Ecclesiam Sctae Barbarae insigne civitatis anno 1736. M. S. Cutt.

z Beglenberku, tehdegssjho kragského a k této důležitosti wstanoweného dwornjho komissara, skrze arcyděkana a biskupského wikáře onc od papeže Kljmenta XIV. předesslého roku wydaná bulla z strany gegich řádu wyzdwižený přečtěna, tehdegssjmu panu arcyděkanowi zpráwa swatobarborského kostela odewzdána, a spolu nařjzeno, aby pod dohljženjm geho, od zde z té Jezuitské kollege pozůstalých panů duchownjch služby Božj, gak wždy prwé, tak y napotom w swatobarborském kostele se konaly. Když ale při zemřenj zde pozůstalých duchownjch panů tyto služby skrze nedostatek kněžů takowým pořádkem konati se nemohly, tedy na žádost tit. Pana arcyděkana a biskupského wikáře, konsistoriálnjho rady a čestného kanownjka Králohradeckého ꝛc. Ferdynanda Hausy pro tento slawný chrám swatobarborský dwa kazatelowé za ročnj plat ze záduššj na wssecky časy neywyšssjm dwornjm powolenjm od 18. čerwence 1797 se dosadili, z kterých geden nedělnj a druhý swátečnj kázanj držeti, a služby obyčegné při tomto chrámu Páně wykonáwati za powinnost magj.

§. 30.
Při tom swatobarborském chrámu býwal také wlastnj farář.

Že za času, kdež w Kuttné Hoře pod obogjm posluhowati se musylo, wlastnj farář při swatobarborském kostele byl, vkazuge list půwodnj Kuttenského arcyděkanstwj, w němž obřady od r. 1662 doswědčugj, že těm nowým katolickým arcyděkanům také ty vžitky patřiti magj, které dřjwe oni dwa farářowé v Matky Božj a sw. Panny Barbory měli. Dle toho měli w tom čase mimo husytského arcyděkanstwj gesstě tři fary, genž pod obogjm lidu posluhowaly, w Kuttné Hoře býti, totiž: při nynj zawřeném kostele

sw. Bartoloměge, druhá v Matky Božj na Náměti, a třetj v sw. Panny Barbory.

§. 31.
Nyněgšj wnitřnj ozdoba tohoto slawného chrámu.

Mimo gednoho welkého oltáře (na který w pozdněgšjch časech wýborný maljř Raab krásný obraz sw. P. Barbory wyhotowil, na němž se města Kuttné Hory a toho w starém způsobu s třemi stkwostnými, mědj krytými wěžmi swatobarborského chrámu wyobrazenj spatřuge), kdež od dáwných časů w weliké vctiwosti držená matky Gežjše Krysta řezaná figura postawená pozůstala, nacházý se w Presbiterium postrannj oltář s wyobrazenjm vmjragjcýho Wykupitele, potom mimo toho gešstě čtrnáct postrannjch oltářů, a sice: na postrannjch zdech dwa welcý, totiž sw. Ignáce a sw. Františka Xaweria proti sobě. Na těch prostřednjch piljřjch tři, w kapljch okolo welkého oltáře osm, a w Obitecké tak nazwané vmrlčj kapli geden, gakž byl Gežjš Krystus s křjže wzat. Na druhém piljři bljž Presbiterium gest kazatedlna, ze dřewa wýborně řezaná, pamětnj ostatek mistrného řezbářského djla w gotyckém způsobu. Prostředek kostela gest pěti chodišsti, 28 hlawnjmi piljři w čtweré řádě rozdělen, má 64 stolic pro sem přicházegjcý pobožný lid, a 10 zpowědlnic. Na půlnoc w sýni pozděgi s pěkným portálem přistawené wede postranný wchod do chrámu, nad njmž malá kruchta s warhanami pro literáky. Na lewo z wenčj w gednom hlawnjm piljři gest městský štjt, na kterémžto cýsařský orel přidělán. Wedlé pogmenowaného wchodu nacházý se prostranná swětlá zákrystye s potřebnými skřjnkami k zachowánj kostelnjch nádob a šatstwa. Nad zákrystyj gest Oratorium

a wedlé něho před ohněm gistý sklad pro wzácné klénoty a kostelnj wěcy, k němuž hned za zákrystyj pěkné a pohodlné schody wedau. Mezy nadřečenými dweřmi a zákrystyj widj se na wnitřnj kostelnj stěně obraz, w němž ostatky chowány gsau, dáwnowěkého djla gotyckého, nawsstjwenj Panny Marye. Proti západu a půlnocy gest hlawnj wchod do kostela, kdež dwaukřjdelnj dweře při hlawnj processy se otwjragj, a hned wedlé w kostele gsau stolice gotyckého djla pro wzácně wážené Pány rádnj a celý magistrát. Na gedné z nich gotyckým nápisem toto stogj:

Augustae Divae Barbarae Virginis, Basilica sacro ipsius honori ab incolis Kuttnae exaedificata, a Ferdinando II. autem, Societati Jesu, favente votis urbe Kuttenbergensi donata.

Hned wedlé těchto stolic gsau druhé dwéře na západnj a půlnočnj straně a gedna sýň, při které gest wchod na ty do kostky srownané a z čtwerhranného kamene wystawené schody, které na hlawnj kruchtu, z njž zrowna proti welkému oltáři se hledj, wedau, a kdež weliké krásně ozdobené warhany gsau, odkud na nich potom až pod středu kostela přigjti se může. Z té kruchty gest z obogj strany toho kostela až k Presbiterium dosahugjcý ssiroká pawlač s pěti z welkých kamenů postawenými piljři, na každé straně s wysokými figurami ozdobenými. K půlnočnj straně gest wenkowská pawlač okolo kostela, kamž se z té dolegssj přigjti může. Dole w kostele weskrz čtwerhranným kamenjm pjskowým dlážděném, gsau krypty; neyhlawněgssj w prostřed Presbiterium byla někdy k pochowáwánj duchownjch z řádu Jezuwitského a giných wysokého stawu lidj vstanowena, genž sobě žádali tam pochowánu býti. Tato gest, gako 10 ostatnjch bez wsseho

nápiſu.. Na giné ſtraně při oltáři ſw. Kateřiny geſt tento nápis:

Wáclaw Wrabſký, Pražſkého Burgkrabſtwj Radda a Hegtman krage Chrudimſkého, Kateřina Wrbſká rozená z Augezdce l. 1638 dne 5. čerwna.

W této kryptě také ſe za onoho čaſu Wrſſulinky pochowáwaly.

Třináctá krypta má tento nápis:

Luge Kuttenberga, hic jacet Bernardus Ignatius Dacžiczky de Heslow, quondam suae Caes. Reg. et Cath. Majestatis Caroli VI. Consiliarius, in Montibus Kuttnis Judex Regius. Deo pius, Mariae devotus, Populo charus, Auribus aequus, Virtute avita, Nobilitate, Doctrina, et Jurisprudentia illustris, summi vir ingenii, post tenebras sperans lucem. 76 annos supervixit, dum Mundo valedixit. 3. Septembris 1742 pie in Deo defunctus.

Tento ſlawný chrám ſtogj na mjſtě welmi proſtranném, wyſokými kamennými zdmi zcela ohraženém, kterého kus na polednj ſtraně za ſtarých čaſů k pochowáwánj mrtwých těl vrčen byl. L. 1786 dne 26. Čerwence při welkém powětřj a protrženj oblak byla negenom ona zed od hrozného přjwalu we dwau mjſtech podemleta, nýbrž také mnoho ſet mrtwých těl wyplaweno. Nynj ale wſſecko zcela opraweno a wětſſj djl toho kráſného mjſta owocnými ſtromy wyſázen geſt.

§. 32.
Kaple Těla Páně.

Bljž brány v toho koſtelnjho mjſta byla ſtarodáwnj kaple Těla Páně z čtwerhranných kamenů pj=

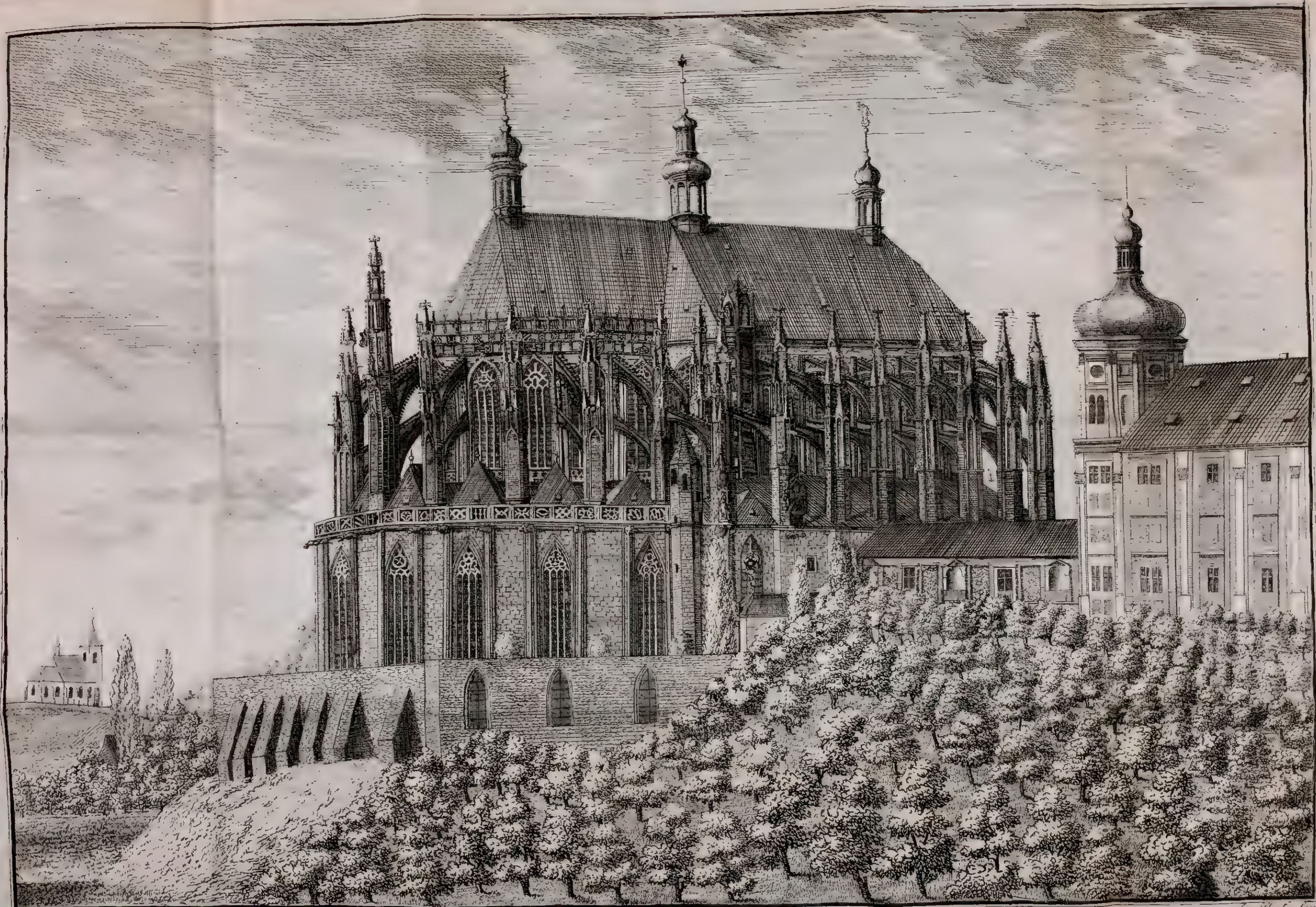
ſkowých wyſtawena, která w wnitřnj duté hlawnj zdi přemnožſtwj lidſkých koſtj zawjrala.

L. 1797 pogmenowaná kaple dle neywyšſſjho nařjzenj od 13. řjgna byla weřegně proti ročnjmu platu gruntownj činže 1 zl. 15 kr. prodána, kterauž giſtý pan Snjžek, Kuttnohorſký měſſťan za 64 zl. emfitewſky kaupil. Ten prodeg od řjzenj zemſkého potwrzen byl, ſtržené penjze pak k nábožnému vſtawu ſe odwedly. Opět ale z pobožného aumyſlu pan Jan Kryſſtof Brayer, welice wážený vſedlý měſſťan, kupec a dobrodinec weliký, tuto kapli z nábožné horliwoſti za 150 zl. odkaupil, a geho ſlowûtnj páni dědicowé gi poſawáde w dobrém ſtawu zachowáwagj.

Tento chrám má ſyce ſwau wlaſtnj záduſſi, předce ale ze ſtrany dobrodincû we wſſelikých potřebách podporowán býwá.

Wrchnj zpráwce tohoto ſlawného chrámu geſt měſtſký arcydekan; patron Geho Miloſt Cýſařſká a Králowſká.

To budiž o tomto ſtarobylém a ſlawném chrámu z dobrého mjněnj ze ſtarých pamětj k delſſj wědomoſti pro wſſecky ty wydáno, genž po takowé známoſti taužegj, a gj ſobě wážiti vmčgj; čjmž ſwých milých předkû chwalitebně náſledowati budau, kteřj se wſſj pilnoſtj poznamenánj chwalitebných ſkutkû ſwých otcû mezy neydražſſjmi klénoty chowali, a dědicûm ſwým s giným nábytky odkazowali, aby y oni po letech na prodlaužilau památku chwalitebné činy ſwých předkûw za přjklad ſobě brali, a podobni ſe gim včinili, by ſe ono Šalomaunowo přjſlowj nad nimi wyplnilo, kteréž w kap. 17 pjſſe: Sláwa ſynû, otcowé gegich, a co o těch bylo praweno, to o nich bylo rozuměno.

J. Fr. Devoty del. Jos. Dirla sc.

Sacro Sancta Regia Basilica Kuttenbergensis S. V. et M. Barbarae honori,
ad modum Metropolitanae Pragensis S. Viti, a fossoribus argenti,
multos inter annos constructa, ac plene aedificata.
Genuine delineata et effigiata ao MDCCXXVII

C

W Praze 1828.
Wedenjm Jana Host. Pospjšila.

